

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMLƏRİNİN XIV QURULTAYINA

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Sizi və sizin simanızda bütün Azərbaycan müəllimlərini səmimi-qəlbədən salamlayıb, hamınıza cansağlığı və xoşbəxtlik, fəaliyyətinizdə yeni-yeni nailiyyətlər arzulayıram.

Azərbaycan müəlliminin tarixən xalqımızın intellektual potensialının formalaşdırılmasında böyük xidmətləri vardır. Dili-mizin, ədəbiyyatımızın, mədəniyyətimizin və məna-viyyatımızın keçiyində dayanan müəllim daim cəmiyyətimizdə hörmət və ehtiramla əhatə olunmuşdur. Azərbaycanın əldə etdiyi bütün nailiyyətlərin əsasında məhz müəllimin gərgin zəhməti və gündəlik fəaliyyəti durur. Təhsil sisteminə həyata keçirilən bütün işlər, o cümlədən son on il ərzində 2700 məktəbin tikilməsi, təhsilin maliyyələşməsinin artırılması, idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsi və digər islahatlar bütövlükdə təhsilimizin aparıcı qüvvəsi olan müəllimin mövqeyinin gücləndirilməsi üçün möhkəm zəmin yaradır.

"Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nın qəbul olunmasından sonra keçirilməsi qurultayını - zı Azərbaycan müəllimlərinin əvvəlki ali məclislərindən fərqləndirən mühüm hadisə-

dir. Strategiyanı qarşıdakı dövr üçün milli təhsil sisteminin prioritet istiqamətlərini və başlıca məqsədlərini müəyyən edərək sizin qarşınızda xalqımızın gələcəyi namına həyatı əhəmiyyətli yeni vəzifələr qoyur. Onun tələbi sürətlə modernləşən ölkəmizdə təhsil sisteminin insan kapitalının inkişafına xidmət etməsinin, təhsilin keyfiyyət göstəricilərinin ən yüksək səviyyəyə çatdırılmasının və bütün pillələrində köklü dönüş yaradılmasının, həmçinin müəllimin səmərəli fəaliyyətinin dünya standartlarına uyğun təşkilinin təmin olunmasından ibarətdir.

Qurultayınızın ötən müddət ərzində görülmə işləri obyektiv qiymətləndirəcəyinə, tələyüklü məsələlər ətrafında müzakirələrə və qərarlara ilə ölkənin təhsil sisteminin təkmilləşdirilməsinə öz layiqli töhfəsini verəcəyinə ümidvar olduğumu bildirir və hər birinizə uğurlar arzu edirəm. İnanıram ki, Azərbaycan müəllimi gənc nəslin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə olunması, azərbaycançılıq məfkurəsinə sadiq və qloballaşan dünyada ölkəmizi layiqincə təmsil etməyə qadir vətəndaş yetişdirilməsində bundan sonra da var qüvvəsini əsirgəməyəcəkdir.

Darin hörmətlə,

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 13 dekabr 2013-cü il

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMLƏRİNİN XIV QURULTAYI KEÇİRİLDİ

Dekabrın 14-də Heydər Əliyev Mərkəzində Azərbaycan müəllimlərinin XIV qurultayı keçirilib.

İlk öncə qurultay iştirakçıları Fəxrı xiyabana gələrək ümummilli lider Heydər Əliyevin əziz xatirəsinə yad edib, məzarı önünə gül dəstələri qoyublar. Görkəmli ofisaloq-alım, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da məzarı ziyarət olunub. Sonra Şahidlər xiyabanında Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizədə şəhid olanların xatirəsi anılıb, məzarları üzərinə qərənfillər düzülüb.

Azərbaycanın bütün bölgələrindən nümayəndələri seçildiyi XIV qurultayda Azərbaycan Respublikası Prezidenti Admi-

nistrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyev, Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Elçin Əfəndiyev, Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyası Humanitar siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Fəxrə Abdullazadə, Azərbaycan Respublikasının təhsil naziri Mikayıl Cəbbərov, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti Akif Əlizadə, Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri Səttar Mehdiyev, Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyasının sədri Məleykə Abbaszadə, Naxçıvan Muxtar Respublikasının təhsil naziri Piri Nəgıyev, millət vəkili, işəgötürən təşkilatların təmsilçiləri, QHT nümayəndələri, ümumtəhsil, ilk peşə-ixtisas,

orta ixtisas və ali təhsil müəssisələrinin, yerli təhsil qurumlarının rəhbərləri, nüfuzlu müəllimlər və ziyalılar iştirak ediblər.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin qurultay iştirakçlarına ünvanlanmış təbrik məktubunu Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyası Humanitar siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Fatma Abdullazadə nəzərə çatdırıb.

Azərbaycan Respublikasının təhsil naziri Mikayıl Cəbbarov qurultay iştirakçılarını salamlayaraq Azərbaycan müəllimlərinin XIV qurultayının işinə uğurlar arzulayıb, gənci maruzə ilə çıxış edib.

Çıxış edən Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti Akif Əlizadə, Naxçıvan Muxtar Respublikasının təhsil naziri Piri Nağıyev, Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri Səttar Mehbalıyev, Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyasının sədri Məleykə Abbaszadə, millət vəkili Bəxtiyar Əliyev, Bakı Ali Neft Məktəbinin prorektoru Ramiz Hüseynov, Azərbaycan Diplomatik Akademiyasının prorektoru Fərid İsmayilzadə, Zərifə Əliyeva adına liseyin direktoru Məhəbbət Vəliyeva, İsmayıl Peşə Tədris Mərkəzinin direktoru Zaur Muradov, Bakı şəhəri 43 nömrəli məktəb-lisey kompleksinin direktor müavini Kamalə Bədəlova, "Zəngi" liseyinin tarix müəllimi Tələh Şahbazov, Şuşa Rayon Təhsil Şöbəsi metodkabinetinin müdiri Rəsmiyyə Məmmədova və "Ernst & Yanq Holding" Şirkətinin Azərbaycan üzrə idarəedici tərəfdaşı İlqar Vəliyev Azərbaycan

müəllimlərinin XIV qurultayının təhsil sisteminin gələcək inkişaf perspektivlərinin müəyyənləşdirilməsi baxımından əhəmiyyətini qeyd ediblər. Müasir dövrdə Azərbaycan təhsilinin dünyanın global təhsil ənənələrinə uyğunlaşması və insan resurslarının inkişafı baxımından qurultayda müzakirə edilən məsələlərin dəyərləndirilməsinin vacibliyi vurğulanıb.

Qurultayda "Azərbaycanda təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"ndan irəliləyən məsələlər və qarşıya qoyulan vəzifələr təhlil olunub, Dövlət Strategiyasında nəzərdə tutulmuş əsas istiqamət və hədəflərin reallaşdırılması yolları haqqında maraqlı fikirlər səsləndirilib. Bundan əlavə, təhsilin bütün pillə və səviyyələri üzrə islahatların həyata keçirilməsi, biliklərə əsaslanan iqtisadiyyatın təşəkkülü, təhsil sisteminin insan kapitalının inkişafı çağırışlarına cavab verməsi istiqamətində atılacaq addımlar müzakirə olunub.

Çıxışlarda, həmçinin müəllim nüfuzu, idarəetmə, yeni maliyyələşdirmə mexanizminin tətbiqi, səmərəli təhsil mühitinin yaradılması, təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi və digər vacib məqamlardan söhbət açılıb. Müzakirələr zamanı müvafiq təkliflər səsləndirilib, qarşıda duran vəzifələrin həllinə dair mülahizələr irəli sürülüb.

Azərbaycan təhsilinin dünyanın qabaqcıl təhsil sistemləri arasında yer tutması üçün həyata keçiriləcək islahatların yeni mərhələsinin müvafiq hədəflərə çatmağa imkan verəcəyinə əminlik ifadə olunub.

Sonda qurultayın qətnaməsi oxunub.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ TƏHSİL NAZİRİ MİKAYIL CABBAROVUN MƏRUZƏSİ

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Əziz qonaqlar!

Xanımlar və cənablar!

Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi adından, ölkəmizin bütün təhsil işçiləri adından sizi ürək-dən salamlayıb, hörmət və ehtiramımı bildirir, ən xoş arzularımı yetdirirəm.

Bu gün biz bu möhtəşəm saraya - müasir Bakının rəmzlərindən birinə çevrilən və dəhi Heydər Əliyevin adını daşıyan Mərkəzə Azərbaycan müəllimlərinin XIV qurultayına toplaşmışıq.

Qurultayın keçirilməsi üçün müasir dünya memarlığının incisi sayılan bu məkanın seçilməsi müstəqil dövlətimizin memarı və qurucusu Heydər Əliyev şəxsiyyətinə Azərbaycan müəllimlərinin dərin hörmət və ehtiramının ifadəsidir. Öz quruluşu ilə zamanın davamlılığını, həyatın əbədiyini təcəssüm etdirən, keçmişlə gələcəyin vəhdətini bildirən.

ağ rəngdə olması ilə aydın gələcəyi simvolizə edən bu Mərkəzdə dünyanın sabahına bu günümüzə, bu günümüzün səmimiyyəti bir mənavi körpü rolunu oynayan təhsil sisteminin mövcud durumunu dəyərləndirəcək, globallaşan dünyada təhsilimizin gələcək inkişaf yollarını, yeni strateji istiqamətləri və qarşıda duran başlıca hədəfləri birgə müzakirə edəcəyik.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Düz 107 il bundan qabaq, 1906-cı ildə Bakıda Həbib bəy Mahmudbəyovun rəhbərlik etdiyi rus-Azərbaycan məktəbində Azərbaycan müəllimlərinin I qurultayı keçirilmişdir. Qurultayın işində Həsən bəy Zərdabi, Nəriman Nərimanov, Əli bəy Hüseynzadə, Əhməd bəy Ağaoğlu, Fəridun bəy Kəçəri, Üzeyir bəy Hacıbəyli, Süleyman Sani Axundov kimi o dövrun tanınmış maarifçi ziyalıları iştirak etmişlər. XX əsrin əvvəllərində maarifçilik ideyaları ətrafında birləşən bu böyük xalqların istiqlal mübarizəsi Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranması ilə nəticələnirdi.

Qısa ömür sürməsinə baxmayaraq, milli dövlətçilik ideyaları xalqımızın qəlbində möhkəm kök saldı, onu daim irəliyə, dövlətçiliyin əsaslarının qurulmasına istiqamətləndirdi. Bu tarixi missiyanı, yəni hər bir xalqın öz inkişafında arzulayacağı bildiyi ən yüksək və müqəddəs məqsəd - müstəqil dövlətin qurulması və onun ən çətin sınaqlardan keçirilərək möhkəm bünövrə üzərində barqarar olunması missiyanı ulu öndərimiz Heydər Əliyev şəərələ yerinə yetirdi. Onun siyasətini layiqincə davam etdirən İlham Əliyev cənabları qısa müddət ərzində ölkəmizi inanılmaz şəkildə dəyişdirməyə nail oldu və dövlətimizi ən uca zirvələrə qaldırdı. Cənab Preziden-

tin andıçmə mərasimində söylədiyi "Azərbaycan öz tarixində heç vaxt bugünkü kimi güclü olmamışdır" sözlərini istənilən sahədə əyani olaraq görürük və hiss edirik.

İlham Əliyevin ölkəyə rəhbərliyi dövründə həyata keçirdiyi düşünülmüş və uzaqgörən daxili və xarici siyasət, iqtisadi sahədə aparılan məqsədyönlü və ardıcıl islahatlar müstəqil Azərbaycanı siyasi və iqtisadi baxımdan sabit, davamlı inkişaf edən dövlət, beynəlxalq aləmdə etibarlı tərəfdaş, regionda lider ölkə kimi tanıtmışdır.

Ölkədə siyasi sabitlik və məqsədyönlü islahatlar prosesi misilsiz iqtisadi artımla müşayiət olunmuş, sosial həyatın hər bir sahəsində tərəqqiyə güclü təkan vermişdir.

Son 10 ildə aparılan sosialyönlü islahatlar nəticəsində müasir tələblərə cavab verən infrastruktur layihələri həyata keçirilmiş, yüksək standartlara cavab verən təhsil, səhiyyə, mədəniyyət və idman obyektləri inşa edilib istifadəyə verilmişdir. Bu nailiyyətlər ölkədə sosial sfera, o cümlədən təhsil sahəsində əsaslı islahatların aparılmasına təkan vermiş, onun davamlı inkişafına stimül yaratmışdır.

Lakin həyat yerində durmur, dünya hər gün dəyişir, inkişaf edir. Bu dəyişikliklərə hər zaman ayaqlaşmaq, onlardan geri qalmaq üçün üzərində hər gün çalışmalı, böyük zəhmət hesabına qazandığımız nailiyyətlərin qorunub saxlanılmasını və geridönməliliyini təmin etməliyik.

Bu baxımdan Azərbaycan Respublikasının dövlət bayrağındakı rənglərin daşdığı mənə və onların yuxarıdan aşağı yerləşmə ardıcılığı ilə bu gün təhsil sisteminizin qarşısında duran əsas hədəflərin prioritetliyi arasında müəyyən bir paralelliyi müşahidə et-

mək olar: təhsil sisteminin yetişdirdiyi vətəndaş, ilk növbədə, öz köklərinə bağlı və milli mənsəbiyyəti ilə fəxr edən vətənpərvər, dərin biliyyə malik müasir bəxışli və mütarəqqi insan, öz xalqının adət-ənənələrinə və mədəni dəyərlərinə sadiq bir şəxs olmalıdır.

Bu bir realılıqdır ki, müasir dövrdə ölkələrin inkişafı yalnız təhsil vasitəsilə əldə edilə bilər. Dünya təcrübəsi göstərir ki, istənilən dövlətin inkişaf səviyyəsini ölkənin təbii sərvətlərinin bolluğu deyil, bu sərvətlərin yüksək potensiala malik insan kapitalına çevrilməsi təmin edir.

Bu baxımdan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin böyük uzaqgörənliklə dediyi: "Biz maddi dəyərlərimizi, iqtisadi potensialımızı insan kapitalına çevirməliyik. Neft, qaz Tanrıdan verilən böyük nemətdir, biz bundan uğurla və məharətlə istifadə edirik. Amma gec-tez bu təbii sərvətlər tükenəcək və bilik, zəka, səviyyə isə ölkəmizin dayanıqlı inkişafını uzun illər bundan sonra da təmin edəcəkdir. Ən inkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsinə baxsaq görərik ki, ölkələrin inkişafında ən aparıcı rol oynayan neft, qaz deyil, bilikdir, elmi-texniki tərəqqidir, yeni texnologiyalardır," - konseptual fikrinin əsasında da məhz həmin tələb, müasir təhsil sisteminin yetişəcəyi əsas strateji hədəf dayanır.

Ölkədə aparılan təhsil islahatlarına və təhsilin inkişafına öz layiqli töhfələrini vermiş Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun və İSESKO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın bu yaxınlarda Azərbaycanın YUNESKO-ya üzv qəbul olunmasının 20 illiyi münasibətilə Parisdə keçirilən mərasimdə söylədiyi: "Son 20 ildə biz ölkəmizdə təhsil sisteminin in-

kişafına və müasirləşdirilməsinə xüsusi diqqət yetirmişik. Biz dərinədən inanırıq ki, yalnız yüksək səviyyəli təhsilə malik olan ölkə uğurlar əldə edə və xalqı üçün oha yaxşı həyat keyfiyyətini təmin edə bilər" - sözlərinin təməlinə də yüksək intellektə malik insan kapitalının yetişdirilməsini təmin etmək üçün beynəlxalq standartlara uyğun müasir təhsil sisteminin qurulmasının vacibliyi ideyası durur. İnənirəm ki, Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə təhsil sisteminə gətirilən irimiqyaslı layihələrin davamı olaraq YUNESKO və Azərbaycan hökuməti arasında bu il iyulun 18-də təhsil, elm, mədəniyyət və kommunikasiya sahəsində əməkdaşlığa dair Çərçivə Sazişinin imzalanması Azərbaycanda təhsil sahəsində aparılacaq islahat prosesində yeni mərhələnin başlanmasına güclü təkan verəcəkdir.

Bildiyiniz kimi, Azərbaycan iqtisadi sahədə keçid dövrünü başa vurduğundan ölkəmizin qarşıdakı illərdə sosial-iqtisadi və mədəni inkişaf yollarını müəyyənləşdirən "Azərbaycan 2020: Gələcəyə baxış" İnkişaf Konsepsiyası hazırlanmış və dövlət başçısı-nun 29 dekabr 2012-ci il tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmişdir. Həmin tarixi sənədə əlavə olaraq iqtisadiyyatdan "bilik iqtisadiyyatı"na keçidin əsasının qoyulması, bunun üçün həllədi-ci amil olan insan kapitalının adekvat inkişafının ön plana çəkilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Bu, təhsil sisteminin də kökdən dəyişdirilməsinə, əlavə təhsil, ömürboyu təhsil kimi komponentlərin həmiyyətinin artırılmasına gətirib çıxarır. Eyni zamanda İKT və virtual tədrisin, kompüter şəbəkə biliklərinin rolunun artırılmasını nəzərdə tutur. Başlıca strateji məqsədi davamlı iqtisadi artım və sosial rifah olan Konsepsiyada təhsil-

də keyfiyyətin yüksəldilməsi və müasir təhsil sisteminin qurulması da əsas strateji istiqamətlərdən biri kimi ön plana çəkilmişdir.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Ölkəmizin İnkişaf Konsepsiyasından irəli gələrək dövlət başçısının yeni prezidentlik müddətində ilk imzaladığı sənədlərdən biri "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası" olmuşdur. Sənədin missiyası ölkəmizin modernləşdirilməsi üçün zəruri olan insan kapitalını inkişaf etdirmək və bununla Azərbaycanın beynəlxalq rəqəbat qabiliyyətini yüksəltməkdən ibarətdir. Strategiya təhsil sahəsində aparılacaq işlətlərin başlıca istiqamətlərini müəyyənləşdirir, Azərbaycan təhsilinin XXI əsr çağırışlarına uyğun inkişaf üfqlərini özündə ehtiva edir və təhsilin bütün pillələrində keyfiyyətə yeni mərhələyə başlamağı - "qara qızılı insan qızılına çevirək" fəlsəfəsini qarşımıza əsas vəzifə kimi qoyur.

Bu sənəd təhsil ilə bağlı olan bütün subyektləri və fəaliyyət sahələrini əhatə edir. Bu əhatəlilik həmçinin Azərbaycanın gələcək inkişafının davamlı xarakter alması üçün peşəkar bilik və bacarıqlara yiyələnən və rəqəbatdə davamlı insan resurslarının yetişdirilməsi missiyasına xidmət edir, Azərbaycan təhsilinin yeni keyfiyyət mərhələsinə keçidi istiqamətində genişmiqyaslı tədbirlərin həyata keçirilməsinə nəzərdə tutur. Dövlət Strategiyasında təhsilin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması, təhsili idarəetmə sisteminin yenidən qurulması, kadr hazırlığını gücləndirilməsi, müəllim peşəsinin nüfuzunun artırılması, müəllimin karyera inkişafı və fəaliyyətinin stimullaşdırılması, müasir təfəkkürlü Azərbaycan vətəndaşının yetişdirilməsi əsas hədəflər kimi göstərilir.

Düşündürəm ki, Strategiyanın reallaşdırılması təhsilin məzmununun mənimənsiləməsinin təmin edən şərtləri təhsilverənlərin formalaşdırılmasına, təhsildə nəticələrə görə cavabdeh, şəffaf, səmərəli tənzimləmə və idarəetmə mexanizmlərinin, müasir tələblərə uyğun və ömürboyu təhsili təmin edən təhsil infrastrukturunun yaradılmasına zəmin yaradacaqdır. Bu sənəd, həmçinin ölkəmizin modernləşməsi üçün zəruri olan insan kapitalının inkişaf etdirilməsinə, təhsil infrastrukturunun Azərbaycanın perspektiv inkişaf konsepsiyasına uyğun yenidən qurulmasına imkan verəcək, ölkədə biliklərə əsaslanan iqtisadiyyatın və informasiya cəmiyyətinin təşəkkülünü, davamlı inkişafını təmin edəcəkdir. Bu sənədə biz bilik cəmiyyətinin, kreativ təhsil düşüncəsinin, hədəfləri ölçülə bilən fəaliyyət çərçivəsinin və yeni təhsil fəlsəfəsinin ana xətlərini görə bilərik. Burada əsas ehtiva olunan dəyər odur ki, təhsil dövlət siyasətimizin əsas prioritetinə çevirilir. Bu baxımdan Strategiyanın icrası istiqamətində Təhsil Nazirliyi bütün maraqlı tərəflərlə, hədəf qrupları ilə fəidəli əməkdaşlıq əlaqələri yaratmaq niyyətindədir. Strategiyada nəzərdə tutulan hədəflərə nail olunması prosesinde birgə iş aparılmalı və problemlərin həlli yolları birgə araşdırılmalıdır.

Strategiya reallaşdırılan əsas vasitə kimi "Açıq təhsil" modelinin qurulması və tətbiqi nəzərdə tutulur. Bu model aşağıdakı konseptual yanaşmalar üzərində qurulacaq:

- Məzmun - dars və dərsləndirən fəaliyyətin inteqrasiyası təmin ediləcək;
- Müəllim-təhsil prosesinin istiqamətləndirici və koordinasiya rolu oynanacaq;
- Əlyətarlılıq - hamıya ömürboyu təhsil almaq üçün imkanlar və zəruri infrastruktur

yaradılacaq;

- İdarəetmədə-tənzimləmə və əməliyyat funksiyaları bir-birindən ayrılacaq, idarəetməyə onun nəticələrində maraqlı olan bütün tərəflər cəlb olunaçaq və ən əsası, nəticələrə görə cavabdehlik prinsipi işə salınaçaq;
- Məktəbləşdirmədə-maliyyələşdirmənin dayanıqlı və adekvat olmasını təmin edən səmərəli və nəticəyönlü yeni model qurulacaq;
- İnfrastrukturda - elektron təhsil üçün geniş imkanlar yaradılacaqdır.

Strategiyanın birinci istiqaməti şəxsiyyətə əsaslanan şəxsiyyətəyönlü təhsil məzmununun yaradılmasına və təhsilin bütün pillələri üzrə kurikulumların inkişafı kimi vacib hədəfləri əhatə edir. Tədris proqramı vaxtaşırı yenilənməli olan bir sistemdir. Bu xüsusiyyətdə sürətə dəyişən bir dünyada daha mühümdür. Məktəb proqramları şagirdlərimizə elmlərin əsasını dərinlən öyrənməyə və məktəbdə aldıkları bilikləri həyatda işlətməyə kömək etməlidir. Təhsilin məzmunu uşaqlarımızda dərrakəni inkişaf etdirməyə, hadisələrin səbəblərini dərk etməyə və düzgün qərar qəbul etmək bacarıqları aşılamğa xidmət etməlidir. Müasir dünyanın tələbi olaraq gənclər arasında dəyərli şəxslər yetişdirilməsinə də xüsusi yer ayrılmalıdır.

Xüsusi diqqət xarici dillərin və dəqiq elmlərin tədrisinə verilməli, bu fənlərə ayrılan saatlar artırılmalıdır. İbtidai təhsil səviyyəsində məntəqli düşüncə, ümumi savad və həyatı dəyişdirən öyrədilməsi əsas xətt kimi qoyulmalı, ana dilinin və rəyaziyatın tədrisində böyük önəm verilməlidir. Fənn kurikulumlarının məhiyyətinin valideynlər tərəfindən mənimənsiləməsi üçün məarifləndirmə işinin gücləndirilməsi də böyük əhəmiyyət

kasb edir.

Nəvbəti tədris ilində artıq təhsilənlərin həftəlik və gündəlik dərs yükünü azaltmaq paralel olaraq tədris ilinin müddətinin artırılması istiqamətində addımlar atılacaqdır. Bunun həyata keçirilməsində əsas məqsəd 32 həftəlik tədris ili və 5 günlük iş rejimi şəraitində şagirdlərin həddən artıq yüklənməsinin qarşısını almaq, 3 ay yarım tədrisdən ayrılmanın onların akademik davamiyyətinə mənfi təsiri azaltmaq, şagirdlərin sağlamlığının qorunmasını təmin etmək, ən başlıcası isə tədris prosesinin optimallaşdırılmasını və səmərəli təşkilini təmin etməkdən ibarətdir. Həmçinin yuxarı siniflərdə məcburi və seçmə fənlər modelinin tətbiqi nəzərdə tutulur. Bu modelin yuxarı siniflərdə tətbiqi şagirdlərin meyl və maraqlarının nəzərə alınmasına və ali məktəbə hazırlaşmalarına kömək etmək məqsədi güdür.

Təməyüllü məktəb və siniflərin yaradılması istiqamətində işlərin daha da genişləndirilməsi nəzərdə tutulur, şagird və valideynlərə tam orta təhsil səviyyəsində-təməyüllülaşma və ya ümumi təhsil proqramı çərçivəsində qalmaqda seçim imkanı yaradılacaqdır.

12 illik ümumi təhsilə keçid kurikulumlarının yenilənməsinə və tam orta təhsil səviyyəsində təlimin profiləşməsinə təkan verəcəkdir, təməyüllü məktəb və siniflər şəbəkəsi uşaqların gələcək əmək fəaliyyətinin sahəsinin seçilməsinə kömək göstərəcəkdir.

Eyni zamanda, biz pedaqoji təlimi təhsilin ikinci əsas funksiyasından-təbiiyətə ayırmamalıyıq, uşaqlarımızı erkən yaşdan düzgün-saf və təmiz təbiiyələndirməliyik. Birinci sinifdən şagirdlərdə maddilik, məsuliyyət, yoldaşlıq, Vətən məhəbbət, millətə, xalqa bağlılıq kimi keyfiyyətlər aşılanma-

İdir. Şagirdlərin mənavi aləmi bu keyfiyyətlər üstündə qurulduğu zaman müəllim bir tərəbiyə kimi öz məqsədinə çatmış hesab oluna bilər. Uşaqların tərbiyasına onların böyüdüyi mühitin, ətrafıdakı insanların və xüsusilə ailənin böyük təsiri vardır. Ona görə də təhsilin məzmunu onların bir cəmiyyətdə, bir-birinə qarşılıqlı hörmət və dəstək formasında inteqrasiya edilməsinə yardım etməli, məktəbi "sosial lift" funksiyasını yerinə yetirməyə səvə etməlidir. Məktəbdə uşaqlar yalnız biliyinə görə fərqləndirilməlidir. Şagirdlərin marağını artırılması və dünyagörüşünün inkişafını təmin etmək məqsədilə məktəbdən kənar müəssisələrin işi də mütləq yaxşılaşdırılmalıdır. Bu sahədə olan vəziyyət bizi qətiyyənlə qane etmir.

Təhsilin məzmununun təkmilləşdirilməsindən söhbət getdikdə dərslək mövzusunə toxunmamaq olmaz. Əvvəlki illərdə də olduğu kimi, indi də yaxşı dərslərsəvəitlərinə və metodik ədəbiyyata böyük ehtiyacımız vardır. Təhsilin səviyyəsi xeyli dərəcədə bunların keyfiyyətindən və məzmunundan asılıdır. Problemi həll etmək üçün onun kökünə varmaq lazımdır. Kökü isə müəllifdir, daha doğrusu, müəlliflərin əsərləridir. Təhsil Strategiyasında kurikulumla əsaslanan yeni dərsləklərin yaradılması, şagird və müəllimlərin müvafiq dərslək seçiminin təmin olunmasına böyük diqqət ayrılır. Eyni zamanda, müasir tələblər təhsilvəerənlər qarşısında təkcə dərsləyin məzmununun təhsiləlanlar tərəfindən mənimsənilməsinə deyil, həmçinin və bəlkə də daha vacib - lazımi bilikləri necə və haradan əldə etmək yollarını onlara öyrətməyi tələb edir. Ona görə də dərsləklərlə yanaşı, təfəkkürün və şəxsiyyətin inkişafına yönəlmə, yeni kurikulum və informasiya-kommu-

nikasiya texnologiyaları əsasında təhsilvəerənlər üçün təlim metodologiyaları, metodiki vəsaitlər, didaktik materiallar və digər təlim vəsaitlərinin hazırlanmasını stimullaşdırən mexanizmlər də yaradılmalıdır.

Tərfimizdən dərsləklərin keyfiyyətini yüksəltmək məqsədi ilə dərslək müəlliflərinə kurikulumun tələblərinin dərinəndirilməsinin təşkilinə nəzərdə tutulmuşdur. Bu işin əsas məqsədi kurikulumun əsas tələblərinin, standart və alt-standardların dərsləyin məzmununa çevrilməsi yollarının öyrədilməsi, dərsləklərin qiymətləndirilməsi meyarlarının izah edilməsindən ibarətdir.

İkinci strateji istiqamət təhsil sahəsində insan resurslarının müasirləşdirilməsinə nəzərdə tutur. Bu istiqamət innovativ təlim metodlarını tətbiq edən, təhsilin məzmununun səmərəli mənimsənilməsinə təmin edən şərtlə təhsilvəerənin formalaşdırılmasına xidmət edir.

Həç bir təhsil sisteminin gücü onun tərkibində fəaliyyət göstərən müəllimlərin gücündən üstün ola bilməz. Təhsildə olan qüsurların əsas səbəblərindən biri pedaqoji heyətin xeyli hissəsinin hələ də kifayət qədər ixtisaslı olmamasından irəli gəlir. Son 20 ildə, ildən-ilə artan temple məktəblərə çoxlu sayda yeni, təcrübəsiz və bəzi hallarda kifayət qədər pedaqoji təhsili olmayan təhsilvəerənlər gəlmişdir. Hətta onların arasında saxta diplomlarla işləyənlər də rast gəlinir. Bir tərəfdən bunun kökü müəllim peşəsinin çətin və ağır olması ilə yanaşı, ədə məaşıldığından cəmiyyətdə öz cəlbədiciliyini itirməsi və nəticədə savadlı gənclərin özləri üçün daha perspektivli olan başqa peşələri seçməsi olmuşdursa, digər tərəfdən ali təhsil müəssisələrinə mövcud qəbul qaydalarının

müəllim peşəsi üçün ən aşağı bal ilə qəbul olmaq imkanı yaratdığından çox aşağı bilik səviyyəli insanların bu ixtisasa axınını stimullaşdırmışdır.

Hazırda müəllim hazırlığı sistemində paradoksal vəziyyət yaranmışdır. Təkcə ali təhsil müəssisələrinin hazırladıqları pedaqoji kadrların sayı onlara olan real tələbatı 3 dəfə üstələyir. Bunun üstünə kollecləri də əlavə etsək, sistemin nə qədər qeyri-səmərəli çalışdığını aydın görə bilirik. Ona görə də mövcud vəziyyəti düzəltmək hesab edərək, pedaqoji kadr hazırlığı məsələlərinə xüsusi diqqət ayrılmasını, bu sahədə nəticələri davamlı olaraq aşağı olan təhsil müəssisələrinin fəaliyyətinin dayandırılmasını vacib sayırıq.

Müəllim peşəsinin ictimai nüfuzunun artırılması, onun yüksək maddi və mənavi motivasiyası, pedaqoji təhsilə istedadlı gənclərin cəlb olunması - bunlar islahatların uğurla həyata keçirilməsi üçün ən vacib amillərdir. Müəllim sənətinə istedadlı gənclərin cəlb edilməsi məqsədi ilə dövlət sifarişinin imkanlarından səmərəli istifadə olunması, tələbə dövründən başlayaraq maddi stimullaşdırma mexanizmləri işə salınmalıdır.

Təhsil sisteminin keyfiyyət göstəricilərinin kəskin yaxşılaşdırılmasını təmin etmək məqsədi ilə biz mövcud müəllim korpusunun təkmilləşdirilməsi ilə eyni vaxtda bu gün müəllim kimi fəaliyyət göstərməyən, lakin müvafiq bilik və səriştəyə malik olan peşəkarların və elm mütəxəssislərinin təhsil sektoruna cəlb edilməsinə nail olmalıyıq. Bu məqsəddə Təhsil Nazirliyi onlar üçün pedaqoji hazırlıq kursları təşkil etməyi hazırdır.

Müəllim hazırlığında başlıca strategiya fənn biliklərinin mənimsənilməsindən daha çox tələbələrini peşəuyarılığına, pedaqoji usta-

lığın inkişafına, zəruri kompetensiyaların formalaşdırılmasına, müasir təlim metodlarının mənimsənilməsinə yönəldilməlidir.

Təhsilin keyfiyyətini yüksəltmək üçün pedaqoji-metodiki iacarıqları, fənn üzrə bilikləri artırmaq, innovativ təlim metodologiyasının və resursların mənimsənilməsi üçün hər bir müəllimi ixtisaslandırma tədbirlərinə cəlb etmək lazımdır.

Paralel olaraq müəllimlərin peşəkarlıq səviyyəsinin könnüllü əsaslarla yoxlanılması nəzərdə tutulur. Keçiriləcək könnüllü attestasiya nəticəsində uğur əldə edən müəllimlərə əldə qılacaq dərəcələrə görə diferensiaslaşdırılmış əməkhaqqının verilməsi təmin ediləcək, attestasiyadan keçməyən müəllimlər üçün isə təlimlər təşkil ediləcək, növbəti attestasiyaya hazırlaşmaq üçün imkan yaradılacaqdır.

Müəllimin karyera inkişafı və fəaliyyətinin stimullaşdırılması üzrə yeni sistem yaradılması üçün müvafiq addımlar atılacaq, pedaqoji fəaliyyətinin qiymətləndirilməsindən sonra onun maddi motivasiya və vəzifə yüksəlişinin təmin olunması üzərində işləmək lazım gələcəkdir.

Üçüncü strateji istiqamət təhsildə nəticələrə görə cavabdeh, şəffaf və səmərəli idarəetmə mexanizmlərinin yaradılmasını nəzərdə tutur. Müasir təhsili idarəetmə strukturunda tənzimləmə və əməliyyat funksiyaları ayrılmalı, akkreditasiya, sertifikatlaşdırma və peşə təhsili üzrə yeni idarəetmə strukturları yaradılmalı, təhsil müəssisələrinin sayı və növləri rasionallaşdırılmalı, pillələr və səviyyələr üzrə təhsilin strukturu təkmilləşdirilməlidir.

Bu istiqamət üzrə ilk addımımız həzırkı məktəb direktorları və məktəb direktoru olmaq arzusunda olan digər şəxslər üçün

müasir peşə standartları əsasında təlimlərin təşkili olacaqdır. Təlimi uğurla bitirən və imtahanı yüksək nəticə göstərən keyfiyyət sertifikatı almış şəxslər məktəb direktoru təyinin olunaçaqlar. Bu kateqoriyadan olan məktəb direktorlarının əməkhaqqına əlavələr təyinin ediləcəkdir. Nəticə etibarilə müasir idarəetmə, hesabatlılıq və məsuliyyətin bölüşdürülməsi prinsiplərinin tətbiq edilməsi yolu ilə məktəblərin idarə edilməsində şəffaflığın və aşkarlığın artırılmasını təmin etmiş olacaqdır.

Tənzimləmə və idarəetmə funksiyalarını həyata keçirən dövlət qurumlarının səlahiyyət və məsuliyyət dairəsinin yenidən müəyyənləşdirilməsinə ehtiyac duyulur. Həssas edirik ki, yerli qurumlar passiv müşahidəçi rolundan idarəetmə funksiyalarını tam olaraq öz əllərinə almalı, məktəblərdəki vəziyyətlə, kadrların yerləşdirilməsi, tədris prosesi ilə gündəlik maraqlanmalı, lazımı dəstək göstərməlidirlər. Təhsil müəssisələrinin özünüidarəetməsinə, ilk növbədə, məsuliyyəti dərk etmə prinsiplərindən yanaşılmalı, bu prosesə yalnız və yalnız müəssisənin fəaliyyətinin obyektiv parametrlərə uyğunluq təsdiqləndikdən sonra başlanılmalıdır.

Ali təhsil müəssisələrinin idarəetməsinin müntəzəm prinsiplərinə əsaslanan, iqtisadi cəhətdən səmərəli və akademik göstəricilərin yüksək olmasını təmin edən yeni tələblər üzərində quruluşun vaxtı artıq gəlib çatmışdır. Bugünkü gündə universitetlərimizin elmi kadr, zəngin təcrübə və maddi bazasının potensialından ali təhsildən kənar, demək olar ki, istifadə olunmur. Diqqət yalnız qəbulu yönəlmiş, gəlir mənbəyi kimi yalnız tələbələrə təhsil haqqı əsas götürülür. Halbuki, dünyanın ən reytingli təhsil ocaqlarında təhsil haqqı onların büdcəsinin həç

dördü birini təşkil etmir.

Qəbuldan şəhərtə düşdüylə üçün Strategiyada bununla bağlı ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul və yerləşdirmə mexanizminin təkmilləşdirilməsi, dövlət və özəl ali təhsil müəssisələrinə ödənişli təhsil üzrə qəbul planının ləğv edilməsi və dövlət sifarişinin yalnız ixtisaslar üzrə müəyyənləşdirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Bizim bu məsələyə yanaşmamız ondan irəli gəlir ki, keyfiyyətli təhsil vermək imkanlarına, maddi-texniki şəraitlərinə, elmi-pedaqoji heyətin potensialına görə bütün ali təhsil ocaqları - istər dövlət, istərsə özəl iki qrupa bölünməlidir - milli statuslu universitetlər və adi universitetlər. Dövlət sifariş yalnız milli statuslu universitetlər arasında bölüşdürülməli, eyni zamanda bura qəbul olunmaq istəyən abituriyentlər üçün keçid balı yüksək olmalıdır. Adi universitetlərin keçid balı minimal səviyyədə saxlanılmalı, eyni zamanda ödənişli təhsil üzrə qəbul planı tədricən ləğv edilməlidir. Bu baş verdikdə, bəzə yüksək reytingə və yaxşı təhsil vermək imkanlarına malik ali məktəblərimizi orada oxumağa layiq olan, bilikli tələbə kontingenti ilə təmin edə biləcəyik. Digər tərəfdən, tələb olunan balı toplamadıqları üçün xaricə üz tutmağa ehtiyac qalmayacaqlar, ali təhsil almaq istəyən və minimal tələblərə cavab verən hər bir şəxs təhsilini vətəninə adi universitetlərdə davam etdirmək imkanı qazanacaqdır.

Fəaliyyət göstərirlərindən asılı olaraq ali təhsil müəssisələri bir kateqoriyadan digərinə keçə biləcəklər.

Məlum bir faktıdır ki, bugünkü dünya rəqəbat dünyasıdır. Bizim uşaqlarımızın gələcək rəqibləri hazırda Çində, ABŞ-də, Çilidə və istənilən digər ölkədə böyülür. Bu, o de-

məkdir ki, bizim təhsil sistemimiz çəvik və ömürboyu öyrənmə imkanına malik kadrları formalaşdırmağı bacarmalıdır. Digər tərəfdən, maddi dəyəri olan hər bir şey uğrunda kəskin mübarizə gətirdiyi kimi, dünyanın lider ölkələri arasında beyin, zəka uğrunda ciddi mübarizə gedir. Belə ki, inkişaf etmiş ölkələr öz iqtisadi qüdrətini daha da artırmaq üçün digər ölkələrdən yüksək təhsilli və ixtisaslı peşəkarların mühacirətini fəal surətdə təbliğ edir, bu məqsədlə həm birbaşa proqramlarından istifadə edir, həm də tanınmış universitetləri və transmilli korporasiyaları buna təşviq edir. Bizim regiondan şəhərtə açarkən, cəmi 2 gün bundan öncə Rusiya Federasiyasının prezidenti Federal Məclisə ünvanlıdır ililik mürcətiədən MDB ölkələrindən olan istedadlı gənclərin Rusiyanın ali təhsil müəssisələrinə qəbulunun asanlaşdırılması barədə tapşırıq vermişdir. Bu tendensiyalar iləndə-ile daha da artacaqdır. Belə vəziyyəti bizim qarşımızda yaxşı təhsilənlərin vətəninə öz potensialını tam realizə etməsi və bununla ölkənin sosial-iqtisadi inkişafına töhfə verə bilməsini təmin edən təhsil sisteminin və təhsil mühitinin yaradılması kimi yeni vəzifəni qoyur. Ona görə də uşaqlarımızın, gənclərimizin yüksək intellektə malik hissəsi ölkəmizin gələcək elitəsi kimi xüsusi qayğı ilə əhatə olunmalıdır.

Növbəti tədris ilindən başlayaraq ali təhsil müəssisələri üzrə "SABAH" qruplarını, yeni savadlı, bacarıqlı və hazırlıq tələbələrindən ibarət qrupların təşkil olunmasını aparılması nəzərdə tutulur. Bu yeniliyin məqsədi xüsusi istedadlı ilə seçilən və təhsildə göstəriciləri ilə fərqlənən tələbələrə yüksək keyfiyyətli təhsil almaq üçün alverişli şəraitin yaradılmasından ibarətdir.

Dördüncü strateji istiqamət müasir tələblərə uyğun və ömürboyu təhsili təmin edən təhsil infrastrukturunun yaradılmasını nəzərdə tutur. Bu istiqamət təhsil müəssisələrində informasiya-kommunikasiya texnologiyaları əsasında təlim metodologiyasına uyğun infrastrukturun yaradılması, təhsil müəssisələri şəbəkəsinin rasionallaşdırılması, distant təhsil, istedadlı və xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlar üçün təhsil və inkişaf, yaşlıların təhsili, peşə-ixtisas və təhsil məsələləri üzrə məsləhət xidmətləri göstərən regional universal mərkəzlərin, müasir təminatlı peşə-tədris mərkəzlərinin və komplekslərinin qurulması, kəmpusların yaradılması kimi tədbirləri ehtiva edir.

Bunların arasında təhsil müəssisələrinin şəbəkəsinin rasionallaşdırılması üzərində ayrıca dayanmaq istərdim. Ali təhsil müəssisələrinin irəliləndirilməsi, bir universitetdə tələbə kontingentinin əzi 10-15 minə çatdırılması təmin olunmalıdır. Rasionallaşdırma tədbirləri, eyni zamanda, ümumi təhsil pilləsində həyata keçiriləli, müəllim-şagird nisbəti tədricən iki dəfəyədək artırılmalı, məktəb müəllimlərinin həftəlik dərslər yükü həzırkı 12 saatdan 18 saat qaldırılmalıdır.

Biz resurslarımızı səpələmək hesabına deyil, əksinə, onları güclü mərkəzlərdə topla-maqla qısa müddət qərçivəsində yaxşı nəticələr əldə edə bilərik.

Erkən yaşlı uşaqların məktəbəqədər təhsillə əhatə səviyyəsi əhəmiyyətli dərəcədə artırılmalı və yekunda 90 faiz səviyyəsinə çatmalıdır. Bunun üçün böyük maliyyə və pedaqoji resurslar təminatı məsələsi həll olunmalıdır. Bir növbəli və 5 günlük rejimdə fəaliyyət göstərən ümumtəhsil məktəb şəbəkəsinin yaradılması üçün yeni məktəb binala-

rının inşası təmin olunmaqla yanaşı, həmçinin mövdu infrastrukturun imkanlarından tam bəhrələnməli.

Bütün növ təhsil müəssisələri 100 faiz Internetlə, "ağıllı lövhə"lər və digər müasir rəqəmsal texnologiyalarla, ümumi orta təhsil səviyyəsində isə hər bir şagirdin elektron dərsliklərlə yüklənmiş kompüter-planşetlə təmin olunması üçün hazırlıq işləri aparılmalıdır.

Bənci strateji istiqamət Azərbaycan Respublikasında iqtisadi cəhətdən dayanıqlı və dünyanın aparıcı təhsil sistemlərinin standartları ilə eyni səviyyəyə uyğun təhsil sisteminin maliyyələşdirilməsi modelinin qurulmasıdır. Bu istiqamət, o cümlədən müxtəlif mənbələrdən istifadə olunmaqla təhsili maliyyələşdirmə mexanizminin təkmilləşdirilməsi, təhsil müəssisələrinin adambaşına maliyyələşdirilməsinə keçidi, ödənişli təhsil xidmətlərinin göstərilməsinin dəstəklənməsi, Təhsilin İnkişafı Fondunun yaradılmasını nəzərdə tutur.

Təhsil sistemi ölkənin inkişafını müəyyənləşdirən sahə olduğundan ən prioritetli sahələr sırayında maliyyələşdirilməlidir. Bunu dedikdə biz yükün altında yalnız dövlət olduğunu başa düşməməliyik. Bu yük bütün cəmiyyət, biznes dairələri, valideynlər, ümumiyyətlə, faydagötürənlərin üzərinə düşür. Təbii ki, maliyyələşdirmə xərclərində əsas və aparıcı rol dövlət həyata keçirir, amma bəynəlxalq təcrübə göstərir ki, düzgün yanaşma sayəsində təhsil müəssisələrinin özünümaliyyələşdirmə prinsiplərinin tətbiqi, ödənişli təhsil xidmətlərinin göstərilməsinin dəstəklənməsi ümumi sistemin dayanıqlığı üçün çox müsbət effekt verir.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Bugünkü təhsil sistemimizin ölçüləri

və əhatəsini ifadə edən bir neçə statistik rəqəm səsləndirmək istərdim. Hazırda Azərbaycan Respublikasının ümumi təhsil sisteminə 4 min 513 təhsil müəssisəsi, 1 milyon 288 min şagird, 151 min 538 nəfər müəllim heyəti vardır. Ümumi müəllim-şagird nisbəti 1:8, sinifdə orta şagird sıxlığı 16 nəfər təşkil edir. Son illər ölkəmizdə müsbət demografik dəyişikliklərin baş verməsi nəticəsində hər il birinci sinif gedən şagirdlərin sayı durmadan artır, belə ki, 2013-2014-cü dər ilində 137 mindən çox şagird ilk dəfə məktəbə qədəm qoymuşdur. Bu rəqəm növbəti illərdə daha da artacaq, ona görə də biz həm maddi-texniki tərəfdən, həm pedaqoji kadr təminatı baxımından onları qalmaq etməyə və yaxşı təhsil verməyə hazır olmalıyıq.

İlk peşə-ixtisas təhsili pilləsində mövcud olan 108 müəssisədə 29 min 337 nəfər şagird tədris prosesinə cəlb olunub.

Orta ixtisas təhsili pilləsində 64 min 116 nəfər tələbə 59 müəssisədə təhsil alır.

44 müliki ali təhsil ocağında bakalavr səviyyəsində 136 min 682 nəfər, magistratura səviyyəsində 11 min 245 nəfər təhsil alır.

Ötən dövrdə Azərbaycan təhsili sahəsində başlanılmış islahatlar bilavasitə dövlət başçısı tərəfindən yürüdülmə, ölkəmizin modernləşdirilməsinə yönəlməş sosial-iqtisadi siyasətlə bağlı olmuşdur. Təhsil sahəsinə ayrılan büdcə vəsaitlərinin ümumi həcminin əhəmiyyətli dərəcədə yüksəlməsi nəticəsində son 10 ildə ölkəmizdə təhsil infrastrukturunun müasirləşdirilməsi istiqamətində önəmli işlər görülmüş, 2700-dən çox orta məktəb tikilmiş və ya əsaslı təmir olunmuşdur. Nəticədə 1 milyondan artıq şagirdin təlim şəraitinin yaxşılaşdırılması təmin olunmuşdur. Bu dövrdə təhsilin məzmunca yeniləşdirilmə

sinə yönəlməş islahatlar aparılmış, Azərbaycan təhsilinin Avropa təhsil məkanına inteqrasiyası istiqamətində əhəmiyyətli addımlar atılmışdır. Bununla yanaşı, "2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsil üzrə Dövlət Proqramı" qarşıvəsində indiyədək 2612 azərbaycanlı gənc Dövlət Neft Fondu hesabına maliyyələşdirilməklə dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin tanınmış universitetlərinə ali təhsil almağa göndərilmişdir. Nəzər almaq lazımdır ki, dövlət vəsaiti hesabına xaricdə təhsil məsələsi hətta dünyanın ən zəngin dövlətləri üçün nadir hadisədir. Hesab edirik ki, müstəqil Azərbaycan üçün bu faktın özü əsas ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan ənənənin davamı kimi ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev bu addımı ölkənin gələcəyinə yönəlməş tarixi addım kimi dəyərləndirilməlidir.

Ötən müddətdə təhsil sisteminin informasiyalaşdırılması sahəsində də müəyyən nailiyyətlər qazanılmışdır. Belə ki, bu dövrdə təhsilin informasiyalaşdırılması sahəsində 2 Dövlət Proqramının icrası nəticəsində 2004-cü ildə hər 1063 şagirdə bir kompüter düşdüylə halda, hazırda hər 18 şagirdə bir kompüter nisbəti təmin olunmuş, məktəblərin 37 faizi Internet şəbəkəsinə qoşulmuşdur.

Təhsil sisteminə şəffaflığın təmin edilməsi, müasir idarəetmə modelinin tətbiqi, kadr potensialının artırılması və kompetensiyaya baxımından gücləndirilməsi sahəsində son yeddi ay ərzində Təhsil Nazirliyi tərəfindən bir sıra əhəmiyyətli addımlar atılmışdır. Belə addımlardan biri XI sinfi bitirən 91 mindən çox gəncin hamısına attestat almaq hüququnun verilməsi olmuşdur.

Statistik məlumatlara əsasən 2009-

2010-cu dər ilində şagirdlərin ümumi sayının 22 faizi, 2010-2011-ci dər ilində 24 faizi, 2011-2012-ci dər ilində 10,5 faizi attestat almamışdır. Rəqəmlərlə ifadə etsək, on minlərlə vətəndaşın sosial həyatda aktiv iştirak etmək və ya əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmaq imkanları sını olaraq məhdudlaşdırılmışdır. Ölkə Prezidentinin tapşırığı əsasında orta məktəbləri bitirən şagirdlərin hamısına attestatın verilməsi barədə nəzəriyyəni tətbiqi hüquqat səviyyəsinə çıxarılaraq və Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin 23 may 2013-cü il tarixli qərarı ilə qanunvericilik aktlarına müvafiq dəyişikliklər edilmişdir.

Xüsusi bir faktı da vurğulamaq istərdim ki, bu il buraxılış imtahanlarında "2" almış yzrlərlə məzun qəbul imtahanlarında uğurlu nəticələr göstərərək ali və orta ixtisas müəssisələrinə qəbul olunmuşdur. Onların arasında hətta 559 bal toplamış abituriyent də olmuşdur.

Bu bir daha nümayiş etdirir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev təşəbbüsü ilə qəbul olunmuş qərar hər bir məzun üçün ali məktəblərə qəbul prosesində bərabər imkanların yaradılması baxımından düzgün qərar olmuşdur. Ali və orta ixtisas məktəbləri ilə yanaşı, həmin şəxslərin ali peşə-ixtisas təhsili müəssisələrinə qəbul olunmaq şanslarının olduğunu da nəzərə alsaq, bununla həmin gənclərin sosial həyatda aktiv şəkildə qoşulmaq imkanları xeyli artmışdır.

Növbəti böyük əhəmiyyətə malik tədbirimiz respublika ümumtəhsil və ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrində müəllimlərin işə qəbulu olmuşdur. Əvvəlki dövrdə müəllimlərin işə qəbulu ilə bağlı təkca test imta-

hanları 6-7 həftə ərzində aparılırdı. Cari ildə bu proses cəmi 13 gün çəkdi. Qeyd edək ki, bu il 3286 vakant yer müsabiqəyə çıxarılmışdır. Vakant yerlərə 18782 nəfər elektron ərizə vermiş, imtahanlarda onlardan 15030 nəfər iştirak etmişdir. Müəllimlərin işə qəbulu üzrə müsabiqənin yekun nəticələrinə görə, ümumilikdə 1281 nəfər işə qəbul olunmuşdur. Əvvəlki illərdən fərqli olaraq, cari ildə müəllimlərin işə qəbulu üzrə vakant yerlərin sayı artsa da keçid balı aşağı salınmamış, işə qəbul olunacaq müəllimlərin peşəkarlıq kompetensiyalarının daha yüksək olması müsabiqənin əsas meyarı kimi götürülmüşdür.

Eyni zamanda onu da vurğulamaq istərdim ki, bu il müsabiqədən keçmiş 244 nəfər iş yerinə getməkdən imtina etmişdir. İmtina edən müəllimlərin ən çoxu rayonların uqcar ərazilərində yerləşən məktəblərin payına düşür. İş yerinə getməyənlərin 82 faizi qadınlardır. Nazirliyin apardığı sorğuya əsasən imtinaların əsas səbəbləri iş yerinin rayon mərkəzindən keyfiyyət uzaq olması, normal yaşayış şəraitinin təmin edilməməsi, həvəsləndirmə üçün verilən vəsaitin azlığı göstərilir. Hesab edirik ki, müəllim çatışmazlığı olan kəndlərdə müəllimlər üçün yaşayış şəraitinin təmin olunması, xüsusi ipoteka rejiminin tətbiqi və digər müasir mexanizmlər tətbiq olunmalıdır.

Növbəti yenilik - dərslərin başlanmasına qədər 6 yaş tamam olmamış xüsusi istedadlı ilə seçilən uşaqların vaxtından əvvəl məktəbə qəbul üzrə yeni Qaydaların qəbulu olmuşdur. Yeni Qaydalara uyğun yaradılmış komissiyaların fəaliyyəti nəticəsində 8 min 846 nəfər uşaq bu il vaxtından əvvəl birinci sinfə qəbul olunmuşdur.

Təhsil Nazirliyi tərəfindən bu il həm-

çinin, ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrinin infrastrukturunun inkişafına yönəlməmiş və dövlət-biznes partnyorluğuna əsaslanan sosial xarakterli "Müasir Azərbaycan peşəkarları" layihəsinin icrasına başlanılmışdır. Layihə peşə təhsili sisteminin əhatə dairəsinin genişləndirilməsinə və kadrlar hazırlıq prosesinin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə xidmət edir.

Bu layihə çərçivəsində müxtəlif dövlət və özəl, o cümlədən xarici tərəflərlə əməkdaşlıq qurularaq bir sıra peşə məktəblərinin bazasında müasir resurs mərkəzləri yaradılmışdır.

Uğurlarımız arasında "2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı" üzrə layihəli namizədlərin seçilməsi prosesini qeyd etmək istərdim. Proqramın icra olunduğu 6 il ərzində ilk dəfə namizədlər təm şaffəz şəkildə təhsil alacaqları dildə ali təhsil müəssisələrinin, nazirliklərin, qeyri-hökumət təşkilatlarının əməkdaşlarından ibarət tərkibdə komissiyalar təşəbbüsə aparmış və obyektiv seçim etmişdir. Bu il əvvəlki illərlə müqayisədə sayca ən çox tələbə - 787 nəfər xarici ölkələrin aparıcı ali məktəblərində təhsil almağa hüquq qazanmışdır.

Cari ildə təhsil sisteminə dərin kök salmış neqativ hallarla mübarizə gücləndirilmişdir. Nazirliyin mərkəzi aparatında aparılmış struktur dəyişiklikləri nəticəsində Daxili nəzarət şöbəsi yaradılmış və daxil olan sığınmaların birbaşa həmin şöbədə araşdırılması təmin olunmuşdur. Edilən xəbərdarlıqlara baxmayaraq, son 6 ayda ciddi nöqsanlara yol vermiş 15 təhsil müəssisəsinin rəhbəri vəzifəsindən azad edilmiş, 21 şəxs barəsində dərəcə intizam tənbehi görülmüşdür. İki hal üzrə toplanmış materiallar araşdırılmaq üçün hü-

quq-mühafizə orqanlarına göndərilmişdir. Bundan irəli gələrək bildirirəm ki, məktəblərdə baş verən mənfi hallara qarşı Təhsil Nazirliyinin mövqeyi barışmaz olacaq, təhsil sisteminə mövcud olan neqativ hallarla mübarizədə sistemli yanaşma tətbiq ediləcəkdir.

Məktəb elə bir məkandır ki, burada biz uşaqlarımızın gələcəyinin əsaslarını qoyuruq. Məktəblərdə hökm sürən psixoloji atmosfer övladlarımızın həyat yoluna, mənəvi dəyərlərinə və əqidələrinə, milli identifikasiyasına və vətəndaşlıq hisslərinə bilavasitə təsir edir. Uşaq məktəbdə necə formalaşacaqsa, elə də vətəndaş olacaq. Burada bumeranq prinsipi hökm sürür-hansı keyfiyyətlərə malik insanı biz məktəbdən buraxırıqsa, bir müddət sonra o, artıq öz keyfiyyətlərini inkişaf etdir-miş durumda qarşımıza çıxır. Bilikli, tərbiyəli uşağı hazırlayırsınızsa, bir neçə ildən sonra savadlı, peşəkar və vətəninə sevgən gənci gör-dükdə onunla və haqlı olaraq özümüzlə fəxr edirik. Ya da əksinə, bəsəvad, mədəniyyətsiz və pis vərdişli şəxs məktəbdən buraxılırsa, bu adamın gələcəyi olmadıq üçün pis yola düşəndə, cinayətkar olaraq qarşımıza kəsəndə yalnız özümüzlə günahlandırmaq oluruq.

Müəllim peşəsinə ən şərfəli peşə adı ona görə verilib ki, ölkənin və cəmiyyətin gələcəyi dövlətin başçısından və ya hökumətdən daha çox sizdən, müəllimlərdən asılıdır. Dövlətin əsası xalqdır, insanlar, onların tam əksəriyyətinin həyatında keçdiyi yeganə sosial institut isə məktəbdir. Məktəbizim nə qədər keyfiyyətli təhsil, müəllimlərimiz

uşaqlara nə qədər yaxşı tərbiyə verə biləcəklərsə, cəmiyyətimiz və dövlətimiz o qədər güclü olacaq və daha da inkişaf edəcəkdir.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Əziz müəllimlər və təhsil işçiləri!

Tarixi realıq belədir ki, Azərbaycan son on ildə iqtisadi inkişaf tempinə görə regionda lider ölkəyə çevrilmiş, dövlətimizin iqtisadi qüdrəti möhkəmlənmiş, dünyada siyasi nüfuzu artmış, ölkə daxilində siyasi və iqtisadi sabitlik tam bərqərar olmuşdur.

Hesab edirik ki, bu inkişafın davamlı və dayanıqlı olması, xalqımızın xoşbəxt gələcəyi, dövlətimizin daha da möhkəmlənməsi, regionda lider dövlət imicinin qorunub saxlanması namına Azərbaycanın bütün təhsil işçiləri və ziyalıları mənim bu çağırışımıza hamrəylik nümayiş etdirərək ölkəmizin iqtisadi yüksəlişi və millətimizin rifahı, dövlət başçısının qarşısında qoyduğu ali məqsədlər, o cümlədən əzəli torpaqlarımızın düşmən tapdığından azad olunması namına öz fəaliyyətini əsirgəməyəcəklər!

Ölkəmizdə təhsilin inkişafı bizdən, bizim fəaliyyətimizdən, üzərimizə düşən vəzifələri necə yerinə yetirməyimizdən birbaşa asılıdır. İnənəm ki, Azərbaycan təhsili özünün zəngin ənənələrinə, milli mənəvi və ümumbəşəri dəyərlərinə, beynəlxalq təcrübəyə əsaslanaraq daha da inkişaf edəcək, dünya təhsil sisteminə öz layiqli yerini tutacaqdır. Bu yolda hamınıza yeni-yeni nailiyyətlər arzulayıram.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm!

AZƏRBAYCAN MİLLİ ELMİLƏR AKADEMİYASININ PREZİDENTİ AKİF ƏLİZADƏNİN ÇIXIŞI

Hörmətli qurultay iştirakçıları! Çox hörmətli müəllimlər!

Mən sizin hamınızı səmimiyyətlə, ürəyimlə anırdın gushələrindən gələn bir səsə salmaqlayır, qurultayın işinə uğurlar arzulaıyram.

Mənim çıxışımın mövzusu respublika - mızda elmlə təhsilin vəhdətinin zəruriliyinə həsr olunub. M.V.Lomonosovun gözəl bir sözü var. Deyir ki, akademiya elə bir qurumdur ki, o, bizim ölkəyə alimləri yaymaq üçün yaranmışdır. Universitetlər isə akademiya ilə qardaşdırlar. Amma universitet nəzdində də gimnaziyaların olması çox vacibdir. Çünki belə olmasa o, toxumsuz bir tarlaya oxşaya bilər. Bu, həqiqətdir. Çünki elmlə təhsilin vəhdəti daim olmalıdır. Azərbaycan elminin inkişafı bu vəhdətdən çox asılıdır. Bu fikirlərlə biz neçə illərdir ki, akademiya da təhsil elminin vəhdətini yaratmağa çalışırıq. Bu sahədə ilk addımlar atmaq istəyərkən bizdə belə bir fikir yaranırdı ki, akademiya da magistratura açaq. Fikirləşdik ki, bu, elminizə olduqca yardım edə bilər. Lakin bu ideya hələ reallaşmadığından elminizin başqa bir yolla - gənc kadrların hazırlığının artırılması yolu ilə inkişafına təkan vermək qənaətinə gəldik. Sırr deyil ki, indi elmə gələn bəzi gənclərin səviyyəsi o qədər də yüksək olmur. Biz istədik ki, onların istedadları, savadları daha yüksək olsun.

Mən özüm neçə illər universitetlərdə, Neft Akademiyasında diplom işlərinin müdafiəsində iştirak etmişəm və fikir vermişəm ki, bu işlərin bir çoxu ildən-ilə bir-birini təkarlayır. Bunları gördükdən sonra belə qəna-

ətə gəldim ki, biz tələbələri dövlət edib onların akademiya da, onun institutlarında laboratoriyalarda işlə təmin edə. Maşadımız bu idi ki, tələbə bilavasitə görkəmli alimin, püxtələşmiş bir elmi işçinin yanında çalışmaq hələ elmi baxımdan işə gətirir, həm də elmin an qabaqçıl, an ümüdə problemlərinin həllində iştirak etsin. Biz belə fikirleşirdik ki, bu istiqamətlərin cəmlənməsi tələbələri intellektual baxımdan daha da inkişaf etdirir. Bu, gözələnən səmərəni verdi. Sonra ikinci addımı atmalı olduq. Fikirləşdik ki, elminizlə təhsilimizin vəhdətini təmin etmək üçün akademiyanın nəzdində baza kafedralarının yaradılması faydalı olar.

Buna Bakı Dövlət Universitetinin, Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyasının rektorları ilə müzakirə etdik. Onlar bu ideya da dəstək verdilər. Buna görə mən fürsətdən istifadə edərkən onlara təşəkkür edirəm. Onların dəstəyi ilə biz bu baza kafedralarını da yaratdıq. Tələbələr gəlib bu baza kafedralarında elmin an qabaqçıl, ümüdə proqramları üzrə təhsil alırlar.

Mən Prezident Administrasiyasının rəhbəri cənab Ramiz Mehdiyevin, Humanitar siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Fatma xanım Abdullazadənin, təhsil naziri Mikayıl Cəbbarovun burada iştiraklarından istifadə edərkən bir məsələyə də toxunmaq istəyirəm. Biza belə gəlir ki, təhsil proqramlarına bir də baxılmalıdır. Bugünkü elmin an qabaqçıl, həll edilmiş və həll edilən problemləri orada mütləq öz əksini tapmalıdır.

Məsələn, deyək ki, bizim alimlərin nəfə ilə bağlı son elmi nailiyyətləri. Biz neft

ölkəsiyik. Təbii ki, bu sahədə elminiz də çox geniş inkişaf etmişdir. Məsələn, həvəzə modelləşməsi sahəsində aparılmış tədqiqatları buna misal göstərmək olar. Azərbaycan alimlərinin uğuru sayılan bu modelləşməyə görə yer təkinin zəruri inkişaf tarixi nə cür formalaşıbsa, biz onu kompüter proqramı ilə bərpa edib o həvəzinin inkişaf marşallarını müəyyən edirik. Bu haqda universitetlərin müvafiq proqramlarında məlumat çox azdır, bəlkə də heç yoxdur. Bu bizim elminizin an qabaqçıl səs proqramlarından biridir. Tələbə gəlib bizim laboratoriyalarda çalışmaq bu sahədə dərin bilik qazana bilər.

Başqa bir məsələ. İndi dünyada xeyli inkişaf etmiş elm istiqamətləri vardır. Məsələn, nanosistemlərin fizikası. Bu da fizika fakültələrinin proqramlarında öz əksini tapmalıdır. Bəlkə də tapıbdır, mən indi bunu dəqiq bilmirəm. Amma güman edirəm ki, bu yeni istiqamətlər orada əksini tapsa, bizim təhsilə xeyli kömək ola bilər.

Bir fikir də irəli sürmək istəyirəm. Baxmayaraq ki, biz akademiya da elmlə təhsilin vəhdətini yaratmağa çalışırıq, eyni zamanda universitetlərin özəlində də bu sahədə addımlar atılmalıdır. Bizcə, universitetlərdə yeni elmi istiqamətləri əhatə edən kafedraların açılması zərurətini həyat özü dikte edir. Ənənəvi kafedralarla yanaşı, belə kafedraların da olması vacibdir.

Bildiyiniz kimi, akademiya təşkil olunan zaman o, universitet təhsilindən ayrılırsınız, yəni burada deintegrasiya yaranmışdır. Bir vaxtlar bu bir mərhələ kimi bəlkə də zəruri idi. Amma indi zaman dəyişib, integrasiya zərurəti yaranıb. Və bu gün təhsilə elmin çox böyük integrasiyası göz qabağın-

dadır. Bu haqda da düşünmək lazımdır. Məktəblər, müəllimlər bunu nəzərə almalıdırlar. Gələcəyə baxan gənc istedadın məktəb vaxtından inkişafı çox vacib amillərdən biridir.

Mən müzakirə üçün bir təklif də irəli sürmək istəyirəm. Yaxşı olar ki, ümumtəhsil məktəblərində, özü də hər bir məktəbdə elm gushəsi yaradılsın və o, şagirdlər üçün maraqlı bir yerə çevrilsin. Həmin gushələrdə Azərbaycan və dünya elminin bugünkü dinamik inkişafını əks etdirən materiallar toplansın. Elmin dinamik inkişafının, elmlə təhsilin vəhdətinin bu gushələrdə kifayət qədər öz əksini tapması, güman edirəm ki, şagirdlər üçün də maraqlı olar. Onlar həmin gushələrin önünə yığıb elmin öncül istiqamətləri ilə bağlı müzakirələr apararlar ki, bu da həmin istiqamətlərdə onlara maraq yaradır. Fikrimcə, Azərbaycanın gələcək inkişafının təmin olunması məhz bu gün məktəblərdə, universitetlərdə, akademiyalarda elms maraq və diqqətin yaradılmasından çox asılıdır.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Bilirsiniz ki, Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin Sərəncamı ilə "Azərbaycan 2020: Gələcəyə baxış" İnkişaf Konsepsiyası təsdiq olunmuşdur. Konsepsiya 2020-ci ilədək Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının da inkişaf perspektivlərini özündə əks etdirir. Güman edirəm ki, konsepsiyanın işlənilməsində, əlbəttə, təhsilə elmin vəhdəti geniş öz əksini tapmalıdır.

Çox biliyə nail olmaq üçün, püxtələşmək üçün çox oxumaq gərəkdir. Mən sizə gənclərimizi, şagirdlərimizi, tələbələrimizi şüurlandırmək üçün və uğurlar arzu edirəm.

Sağ olun.

NAXCIVAN MUXTAR RESPUBLİKASININ TƏHSİL NAZİRİ PİRİ NAĞİYEVİN ÇIXIŞI

Hörmətli qurultay nümayəndələri!

Müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu və memarı, Azərbaycan təhsilinin böyük hamisi, ümummilli lider Heydər Əliyevin xalqımız qarşısında ən böyük xidmətlərindən biri də Azərbaycan təhsilini himayə etməsi, təhsilin gələcək inkişaf yollarını müəyyənləşdirməsidir. Heydər Əliyev şəxsiyyəti olmasaydı, Azərbaycan təhsili də bugünkü səviyyəyə gəlib çat bilməzdi.

Ulu öndər Heydər Əliyevin əsası qoyduğu Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Azərbaycan Respublikasının bütün bölgələrində olduğu kimi, Naxçıvan Muxtar Respublikasında da ölkə Prezidentinin təhsil sahəsində müəyyənləşdirdiyi vəzifələr uğurla həyata keçirilməkdədir.

Son illər Naxçıvan Muxtar Respublikasının şəhər və kəndlərində 200-dən artıq yüksək keyfiyyətli, dünya standartlarına cavab verən, yeni avadanlıqlarla təchiz edilən, kompüter dəstləri və elektron lövhələrlə təmin olunan təhsil müəssisəsi tikilmiş və əsaslı təmir olunaraq şagirdlərin istifadəsinə verilməmişdir.

Heydər Əliyev Fondu tərəfindən də Naxçıvan Muxtar Respublikasının rayon mərkəzlərində və ucaq dağ kəndlərində, ümumilikdə 1072 şagird yerlik müasir avadanlıqlarla təmin olunan məktəblər tikilib istifadəyə verilməmişdir.

Ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev Naxçıvan Muxtar Respublikasına tarixi səfərləri zamanı təhsil ocaqlarının açılışında iştirak etmiş, öz tövsiyə və tapşırıqlarını, xoş arzularını ifadə edərkən demişdir: "Naxçıvanın uğurlu inkişafı mənə xüsusi sevinirdir. Muxtar Respublikanın rayonlarının abadlaşması, yeni-yeni binaların tikintisi, iş yerləri -

nin açılması Naxçıvanı möhkəmləndirir, Naxçıvanın yaşaması üçün bütün infrastruktur layihələri həyata keçirilir".

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 21 avqust 2004-cü il tarixli sərəncamı ilə təsdiq olunmuş "Azərbaycan Respublikasında ümumtəhsil məktəblərinin informasiya və kommunikasiya texnologiyaları ilə təminatı Programı" (2005-2007-ci illər) "na və 10 iyun 2008-ci il tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "2008-2012-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında təhsil sisteminin informasiyaladılması üzrə Dövlət Programı"na uyğun olaraq muxtar respublikanın ümumtəhsil məktəblərində 542 elektrolövə quraşdırılmış, hər 14 şagirdə bir kompüter düşməklə 3355 kompüter dəsti verilmiş, bu kompüterlərin 84 faizi internetə qoşulmuşdur.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının ümumtəhsil məktəblərində təhsil alan şagirdlərə 1753282 nüsxə dərslik paylanmış, ümumtəhsil məktəblərindəki kitabxanalara hədiyyə olaraq 620117 nüsxə bədii ədəbiyyat verilmişdir.

Həyata keçirilən uğurlu təhsil islahatı. özünü ali məktəblərə qəbulda da qabarıq şəkildə göstərir. 2012-2013-cü tədris ilində muxtar respublikanın ümumtəhsil məktəblərini 4186 nəfər bitirmiş və onlardan 3238 nəfəri ali məktəblərə sənəd vermişdir. İmtahanda iştirak edən abituriyentlərdən 1677 nəfəri ali məktəblərə qəbul olmuşdur ki, bu da sənəd verənlərin 51,79 faizi deməkdir. Ali məktəblərə qəbul olanlardan 312 nəfəri 500-700 intervalında bal toplamışdır. Bu da ötən ilə nisbətən 45 nəfər çoxdur.

Qeyd etmək yerinə düşər ki, 2012-ci ildə ali məktəblərə qəbulda 500-600 arası bal toplayanlar 197 nəfər idisə, 2013-cü ildə bu göstərici 204 nəfər təşkil etmişdir. Ötən il

600-700 arası bal toplayan 70 nəfər idisə, bu il 108 nəfər olmuşdur. Keçən il 650-700 arası bal toplayan 17 nəfər idisə, bu il 31 nəfər təşkil etmişdir.

2012-2013-cü tədris ilində orta ixtisas məktəblərinə qəbul da yüksək səviyyədə aparılmış və ötən ilə nisbətən irəliləyişlər olmuşdur. 2012-ci ildə 382 nəfər orta ixtisas məktəblərinə daxil olmuşdusa, 2013-cü ildə 554 nəfər orta ixtisas məktəblərində oxumaq hüququ qazanmışdır.

Muxtar respublikada hərbi peşəyə maraqlı olanlarla artmaqdadır. 2013-cü ildə Heydər Əliyev adına hərbi liseyə 995 nəfər sənəd vermiş, onlardan 257 nəfər liseyin kursantları sırasına daxil olmuşdur.

2013-cü ildə 6 nəfər məzun yüksək bal toplayıbna görə Prezident təqaüdüna layiq görülmüşdür.

Ötən dər ilində muxtar respublikada təhsildə yüksək nəticələr nail olan 20 şagird medal verilmişdisə, bu il medal alanların sayı 24 nəfər olmuşdur. Həmin məzunlar onlara göstərilən etimadı doğrultmuş, 3 nəfəri 550-600, 7 nəfəri 600-650, 14 nəfəri isə 650-700 intervalında nəticə göstərmişdir.

Muxtar respublikanın ümumtəhsil məktəblərində müəllim və şagirdlər üçün vahid forma tətbiq olunur. Məktəbi formasının tətbiqi tədris müəssisələrində təlim-tərbiyənin yüksəldilməsinə, şagird intizamının yüksək səviyyəyə qaldırılmasına, şagirdlər arasında olan fərqləri aradan götürülməsinə müsbət təsir göstərən amillərdir.

Qeyd etmək yerinə düşər ki, muxtar respublikamızın ali və orta ixtisas məktəblərində də müəllim və tələbə həyatı üçün vahid forma tətbiq olunur. Bu da orta ixtisas və ali məktəblərdə tədrisin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə və tələbələr arasında intizam gücləndirilməsinə mühüm rolə malikdir.

Pedaqoji kollektivlərin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi sahəsində həyata keçirilən tədbirlərin nəticəsidir ki, 2012-2013-cü

tədris ilində keçirilmiş "Ən yaxşı ümumtəhsil məktəbi" müsabiqəsinin nəticələrinə uyğun olaraq Naxçıvan şəhər 10 nömrəli, Şəhər şəhər 1 nömrəli və Ordubad şəhər 3 nömrəli tam orta məktəbləri ölkə Prezidentinin 6 avqust 2013-cü il tarixli sərəncamı ilə mükafatlandırılmışlar. Son 6 ildə muxtar respublika üzrə bu mükafata layiq görülməklərin sayı 18-ə çatmışdır.

2013-cü ildə muxtar respublikamızın 5 nəfər müəllimi "Ən yaxşı müəllim" müsabiqəsinin qalibi olmuş və beləliklə də muxtar respublikamızda həmin müsabiqənin qalblarının sayı ümumilikdə 30-ə çatmışdır.

Son 10 ildə Naxçıvan Muxtar Respublikasında təhsilin inkişafındakı xidmətlərinə görə 54 nəfərə "Azərbaycan Respublikasının əməkdar müəllimi" fəxri adı verilmiş, 52 nəfər isə "Tərəqqi" medalı ilə təltif edilmişdir. Bu dövrdə 63 nəfər qabaqcıl təhsil işçisinə "Naxçıvan Muxtar Respublikasının əməkdar müəllimi" fəxri adı verilmişdir. 30 avqust 2013-cü il tarixində isə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin müvafiq sərəncamı ilə təhsil işçilərinin əməkdaşları atırılmışdır. Bütün bunlar ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin təhsilə göstərdiyi qayğı və diqqətin bariz nümunəsidir.

Azərbaycan təhsilində gedən keyfiyyət dəyişiklikləri və ümumtəhsil məktəblərində aparılan yeniliklər, təhsilə göstərilən ən yüksək dövlət qayğısı təhsil işçilərini ürəkdan sevindirir, onları Azərbaycan müəllimlərinin XIV qurultayında qəbul olunacaq qərarları layiqincə yerinə yetirməyə ruhlandırır.

Hörmətli qurultay nümayəndələri! Naxçıvan Muxtar Respublikasının təhsil işçiləri bundan sonra da öz üzərlərinə düşən çətin və şərfəli iş yerinə yetirilməsində məsuliyyətlərini daha da artıracaq, vətənimizin çiçəklənməsinə və Azərbaycan xalqının rifahı üçün öz layiqli töhfələrini verəcəklər.

Diqqətinizə görə sağ olun!

AZƏRBAYCAN HƏMKARLAR İTTİFAQLARI KONFEDERASIYASININ SƏDRİ SƏTTAR MEHBALİYEVİN ÇIXIŞI

Hörmətli sədarət!

Əziz qurultay iştirakçılar!

Xanım! və cənablar!

İlk növbədə, hər birinizi Azərbaycan müəllimlərinin XIV qurultayında salamlayıb, Azərbaycanın bütün təhsil işçilərini bu münasibətlə təbrik edir, hər birinizi xoşbəxtlik və saadət arzulayıram!

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Sirr deyildir ki, müasir dünyada hər bir ölkənin uğurlu gələcəyi təhsilin səviyyəsi ilə müəyyən olunur. Azərbaycan Respublikasının inkişafında təhsil mühüm yer tutur. Bu, ilk növbədə, ölkə rəhbərinin təhsilin inkişafına verdiyi önəm, bu sahəyə diqqət və qayğısının real nəticəsidir. Azərbaycanda təhsilin inkişafı, gənclərimizin sağlam və savadlı böyüməsi dövlət siyasətinin prioritet istiqamətini təşkil edir.

Bilirsiniz ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin siyasət kursunun mühüm istiqamətlərindən biri təhsilin qayğı ilə əhatə olunması, bu sahədə əldə olunmuş nailiyyətlərin qorunub saxlanması və inkişaf etdirilməsi idi. "Cəmiyyət təhsilsiz inkişaf edə bilməz" deyənin Heydər Əliyev Azərbaycanın gələcəyinin təhsilin bugünkü vəziyyətindən asılı olduğunu döndə-döndə vurğulayıb və işinin çoxluğunu baxmayaraq, müəllimlərlə, gənclərlə, məktəblilərlə tez-tez görüşüb, onların uğurlarına sevinirdi. Təhsil sahəsinin inkişafı, müəllimlərin sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılması, cəmiyyətdə müəllim nüfuzunun daha da artırılması ulu öndərin həyata keçirdiyi dövlət siyasətinin mühüm sahələrindən biri idi.

Heydər Əliyev öz müəllimini xatırla-

yaraq deyirdi: "Mən yer üzündə müəllimdən yüksək ad tanımıram. Məhz müəllim doğma yurdumuzu sevməyi, haminin rifahı naminə vicdanla işləməyi müdrikliklə və səbrlə biza dəyərmiş və öyrədir. Hər birimizin öz müəllimi vardır və biz bütün ömrümüz boyu onun xatirəsinə hörmətlə, minnətdarlıqla qəlbimizdə yaşadıq". Heydər Əliyevin təhsil işçilərində qarşı qəlbində başladığı ulvi hisslərin nəticəsi idi ki, onun hakimiyyəti illərində, hətta ölkənin iqtisadi durumu nisbətən ağır olan vaxtlarda da dövlət büdcəsindən təhsilə ayrılan vəsait heç vaxt azaldılmamış, əksinə, bu sahəyə ayrımların miqdarı müntəzəm surətdə artmışdır.

Təhsilin inkişafı ulu öndərin layiqli davamçısı, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin daim diqqət mərkəzində olmuş və onun siyasətində əsas prioritet istiqamətlərdən biridir.

Bu gün əminliklə demək olar ki, strateji sahə olan təhsil cəmiyyətin bütün sahələrinə nüfuz etmiş, dünya təhsil sistemində inteqrasiyası sahəsində yeni uğurlar əldə etmişdir. Cənab Prezident ölkəyə rəhbərliyinin ilk illərindən başlayaraq təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, müasir informasiya və kommunikasiya texnologiyalarının təhsil sistemində tətbiqi, bu sahədə çalışan işçilərin sosial müdafiəsinin təmin edilməsi, tələbə və aspirantların sosial və maddi durumunun yaxşılaşdırılması və s. istiqamətlərdə ümumiyyətlə fərman və sərəncamlara imza atmışdır.

Azərbaycan təhsilinin sürətli inkişafı yolu keçərkən hazırkı səviyyəyə çatmasında Heydər Əliyev Fondu və şəxssən Fondun

prezidenti, YUNESKO-nun və İSESKO-nun xoşməramlı səfəri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyevanın da böyük əməyi vardır.

Azərbaycanda yeni-yeni məktəb binaları tikilir, köhnə məktəb binaları əsaslı təmir edilir, laboratoriyalar, emalatxanalarla təchiz edilir. Təhsil müəssisələrinin maddi-texniki bazası möhkəmləndirilir, Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsindən təhsilə ayrılan vəsaitin həcmi də ilbəil artırılır. Müəllim əməyinin qiymətləndirilməsi, onların sosial durumunun yaxşılaşdırılmasına yönəlməli addımlar atılır.

Bir neçə ay öncə biz ölkə başçısının müəllim əməyinin qiymətləndirilməsinə yönəlməli daha bir addımın şahidi olduq. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 30 avqust 2013-cü il tarixində imzaladığı sərəncamla təhsil işçilərinin əməkhaqları, eləcə də doktorantların, ali, orta ixtisas və peşə təhsili müəssisələrində təhsil alan tələbə və şagirdlərin təqaüdləri növbəti dəfə artırıldı. Hesab edirəm ki, ölkə başçısının bu sərəncamları təhsil işçilərinin həyat səviyyəsinin artırılmasına, ali və orta ixtisas təhsili müəssisələrində təhsil alan tələbələrə sosial problemlərin aradan qaldırılmasına töhfə olacaqdır.

Ölkəmiz üçün savadlı və bacarıqlı kadrların hazırlanması məsələsi də diqqətdən keçməli qalıb, vaxtaşırı olaraq tələbə və aspirantların təqaüdləri artırılır, gənclərin xarici ölkələrdə təhsil imkanları daha da genişləndirilir. Təsəffüf deyildir ki, hazırda "2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı"na əsasən 2600-dən çox Azərbaycan gənci dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin aparıcı ali təhsil müəssisələrində dövlət hesabına təhsil alır, onların bütün xərcləri dövlətimiz tərəfindən ödənilir. Bu gənclərin gələcəkdə layiqli vətəndaş kimi yetişərək ölkəmizə

kəməzin inkişafına xidmət etmələri üçün hər cür şərait yaradılır.

Hörmətli qurultay nümayəndələri!

Azərbaycanda təhsil siyasətini həyata keçirən dövlət orqanı Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi. Hesab edirəm ki, bu dövlət qurumu uğurlu fəaliyyəti ilə seçilir və özünəməxsus vəzifələri layiqincə icra edir. Lakin bu, o demək deyildir ki, digər qurumlar, ictimai təşkilatlar bu sahənin inkişafına kömək göstərməməlidir. Bu sahənin inkişafına hər birimiz öz töhfələrini verməliyik. Biz Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı olaraq bu prinsipi fəaliyyətimizdə əsas istiqamət elan etmişik.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqının fəaliyyətində əsas istiqamətlər təhsil sahəsində oxuyan və işləyən ittifaq üzvlərinin əmək, sosial, iqtisadi hüquqlarının və qanuni mənafələrinin müdafiəsi, işğaltılarda əməkdaşlıq qərarlaşdırma, ittifaq üzvlərinin mənafələrini təmsil etməsi, kollektiv danışıqların aparılması, kollektiv müqavilələrin, sazişlərin bağlanması və onların yerinə yetirilməsinə nəzarətin həyata keçirilməsidir.

Eyni zamanda ittifaq üzvlərinin, onların ailə üzvlərinin sağlamlığına qayğı göstərilməsinə, onların pensiya təminatının, sanatoriyaya, kurort müalicəsinin və istirahət-lərində təşkil edilməsinə, bədən tərbiyəsi və idmanın inkişaf etdirilməsinə, əməyin müəhləfəsinə, ətraf mühitə, sağlamlığa mənfi təsir göstərən faktorların aradan qaldırılmasına, üzvlərin sağlam və təhlükəsiz iş şəraiti ilə təmin edilməsinə ittifaq ciddi nəzarət edir. Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmkarlar İttifaqı yuxarıda qeyd olunan istiqamətlər üzrə qarşısında duran vəzifələrini uğurla həyata keçirilməsinə çalışır.

Hörmətli nümayəndələr!

Öz növbəsində Azərbaycan Respubli-

kasının Təhsil Nazirliyi və onun yerli strukturları həmliklər ittifaqı təşkilatları ilə sosial partnyorluq və mövcud qanunlar əsasında əməkdaşlıq edir. Təhsil Nazirliyi təhsil işçilərinin əmək, sosial, iqtisadi hüquqları və qanuni mənafələrinin müdafiəsi ilə bağlı həmliklər ittifaqı təşkilatları tərəfindən həyata keçirilən tədbirlərdə ən yaxın tərəfdaşlarımızdan biridir.

Nəzərinizə çatdırım ki, 1992-ci ildən başlayaraq Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti ilə Azərbaycan Həmliklər İttiqları Konfederasiyası arasında Baş Kollektiv Saziş bağlanmışdır. 2001-ci ildən Baş Kollektiv Sazişin hazırlanmasında və bağlanmasında Azərbaycan Respublikasının Sahibliklər Təşkilatları Milli Konfederasiyası da iştirak edir.

Tərəflər sazişdə mövcud qanunvericiliyə əsaslanaraq sosial-iqtisadi siyasəti və sosial-əmək münasibətləri üzrə razılaşdırılmış mövqelərini və birgə fəaliyyətlərini müəyyən edirlər. Saziş ölkə iqtisadiyyatının daha da gücləndirilməsinə, rəqəbat qabiliyyətinin artırılmasına, əmək bazarının səmərəli inkişafına, təhlükəsizliyi şəraitinin yaranmasına, sosial sabitliyin qorunub-saxlanmasına və əhalinin sosial müdafiəsinin təmin edilməsinə istiqamətlənir.

Bildiyiniz kimi, Baş Kollektiv Saziş əsasmda 1998-ci ildən başlayaraq Azərbaycan Təhsil İşçiləri Azad Həmliklər İttiqları Respublika Komitəsi ilə Təhsil Nazirliyi arasında Kollektiv Saziş, rayon həmliklər ittiqları komitələrinin və onların xidmətində olan kiçi həmliklər ittiqları təşkilatları ilə müvafiq təhsil müəssisələri rəhbərləri arasında isə kollektiv müqavilələr bağlanmışdır.

Bu il iyunun 10-da bir Təhsil Nazirliyi ilə növbəti 2013-2015-ci illər üçün Kollektiv Saziş imzalandı. Sənəd təhsil işçilərinin və təhsilənlərin sosial hüquqlarının müdafiəsi

ilə bağlı bir çox vacib məqamları özündə əks etdirir. Biz həmliklər təşkilatları olaraq bu sənədə öz əksini tapan müddəaların yerinə yetirilməsinə bilavasitə nəzarət edir, həmçinin öz öhdəliklərimizi yerinə yetirməyə çalışırıq. Kollektiv Sazişdə üzərimizə götürdüyümüz öhdəliklərdən biri də ittifaq üzvlərinin və onların ailə üzvlərinin müalicə və istirahətəllərinin təşkilinə bağlıdır.

Biz hər il minlərlə təhsil işçisi və onların ailə üzvlərinin müalicə və istirahətini təmin edirik. İttiqlaq üzvlərinin ehtiyacını nəzərə alaraq bəldəcamız hesabına əlavə yollayışlar alaraq hər il daha çox sayda təhsil işçisinin müalicə və istirahətini təşkil edirik. Bu sahədə daha çox müsbət nəticə əldə etmək üçün əlavə kompleks tədbirlər də həyata keçiririk.

Bilirsiniz ki, ATİAHİ Respublika Komitəsi öz üzvlərinin istirahətini daha yaxşı təşkil etmək məqsədi ilə Nabran istirahət zonasında 5,8 hektar torpaq sahəsi almış və 2008-ci ildən başlayaraq "Təhsil" istirahət kompleksinin tikintisinə başlamışdır. Bu ilin 1 iyul tarixində biz istirahət kompleksinin rəsmi açılış mərasimini keçirdik. Sizi əmin etmək istəyirəm ki, ATİAHİ ittiqlaq üzvlərinin əmək, sosial, iqtisadi hüquqlarının və qanuni mənafələrinin müdafiəsi ilə əlaqədar üzərimizə götürdüyü öhdəliklərin yerinə yetirilməsi ilə bağlı fəaliyyətimizi bundan sonra da davam etdirəcəkdir və təhsilimizin inkişafına öz töhfələrini verən pedaqoji ictimaiyyətin, təhsil sahəsində çalışan insanların qayğısına qalacağıdır.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Mən sonda bir daha müqəddəs peşə sahibi olan müəllimlərimizi təbrik edir, onlara uzun ömür və qurultayın işinə uğurlar arzulayıram.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm!

TƏLƏBƏ QƏBULU ÜZRƏ DÖVLƏT KOMİSSİYASININ SƏDRİ MƏLEYKƏ ABBASZADƏNİN ÇIXIŞI

Hörmətli qurultay iştirakçıları, dəyərli qonaqlar, əziz müəllimlər!

Sizi Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyasının kollektivi adından və şəxsən öz ədimdən salamlayıram. Bu gün sizin qarşınıza çıxış etməkdən, sizin fikirlərinizi dinləməkdən böyük sevinc və şərəf hissi duyuram, sizə gənc nəslin tərbiyəsi və təhsilinə həsr etdiyiniz nəcib və fədakar işinizi də yeni-yeni uğurlar arzulayıram.

Möhtəram Prezidentimiz İlham Əliyev demişdir: "Təhsil bizim gələcəyimizdir. Təhsilin səviyyəsi ölkəmizin perspektivlərini müəyyən edəcəkdir. Biz çalışırıq ki, Azərbaycanda bu sahəyə daim diqqət göstərsin, praktiki tədbirlər görülsün, həm təhsil sisteminin maddi-texniki bazası güclənsin, eyni zamanda və ən önəmli, təhsilin keyfiyyəti artsin. Həm orta, həm də ali məktəblərdə bu proses ardıcılıqla, vahid sistem şəklində aparılmalıdır". Bu fikirlərdə həm müasir mərhələdə təhsil sahəsində görülən işlər, həm də perspektiv vəzifələrimiz aydın şəkildə göstərilir.

Hazırda, XXI əsrin öz tələblərini irəli sürdüyü dövrdə yeni texnologiyaların cəmiyyətin bütün sahələrini, eləcə də gündəlik həyatımızı dəyişdirdiyin şahidi oluruq. Hər bir mütərəqqi cəmiyyətin əsasında biliklərin, qeyri-maddi dəyərlərin istehsalı və biliklərin mübadiləsi durur. Bununla əlaqədar, YUNESKO XXI əsr təhsilinə həsr olunmuş Beynəlxalq Komissiya yaratmışdır. Bu komissiya müasir dövrün problemlərinin həlli yolu kimi məhz ömürboyu (fasiləsiz) təhsili görür.

Beynəlxalq elmi dairələr isə XXI əsrdə öyrənilməsi vacib olan aşağıdakı bacarıqları ön plana gətirirlər:

- Mürəkkəb problemlərə adekvat cavab vermə
- Effektiv ünsiyyət qura bilmə
- Məlumatı dinamik idarəetmə
- Komandada işləmə və problemlərin həllini tapma
- Texnologiyalardan effektiv istifadə etmə

• Davamlı olaraq yeni bilik yaratma

Oktyabr ayında möhtəram Prezident cənab İlham Əliyevin Sərəncamı ilə çox mühüm bir sənəd - "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası" təsdiq edildi. Sənəddə təhsilin inkişafı üzrə müəyyən edilmiş 5 əsas istiqamət beynəlxalq aləmdə qəbul edilmiş yuxarıda qeyd etdiyim əsas prinsiplərlə tam uyğunluq təşkil edir. Şübhəsiz ki, Strategiyada ölkəmizin reallıqları və xüsusiyyətləri də nəzərə alınmışdır. Strategiya ölkəmizdə biliklərə əsaslanan cəmiyyətin qurulması üçün çox ciddi siyasi sənəddir.

Biliklərə əsaslanan cəmiyyətdə əsas istehsal qüvvəsi müəllimlərdir. Ona görə də müəllimlərin qarşısında çox önəmli məqsəd və tələblər qoyan Strategiya, kiçik növbədə, məhz pedaqoji ictimaiyyət tərəfindən öyrənilməli və dərk edilməlidir. Sabah gələcək nəsildən gözlədiyimiz nəticələr, bilik və bacarıqlar, kompetensiyalar bu gün cəmiyyətimiz müəllimlərin qarşısında tələb kimi qoyulur. Müəllim daim zamanın nəbzini tutmaq üçün öz üzərində ömürboyu çalışmalıdır.

Fikrimcə, müəllim olmaq üçün insanın, ilk növbədə, zamanın çağırışlarına cavab verən bilikləri, qəlbən peşəsinə bağlılığı və ali vətəndəş mövqeyi olmalıdır.

Məlum olduğu kimi, biliyin qiymətləndirilməsi təhsil prosesinin ayrılmaz bir hissəsidir. Təhsil sahəsində yeniliklər baş verdiyə, qiymətləndirmə özü də keyli dəyişikliyə məruz qalır. Bu dəyişiklik, ilk növbədə, qiymətləndirmənin məzmun və ya məqsədini ayrı-ayrı bilik və bacarıqlardan bütöv şəraitə və qabiliyyətlərə - kompetensiyalara doğru yönəltdirir. XXI əsrin bacarıqların qiymətləndirmək daha çətin, ancaq eyni zamanda, zəruridir.

Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası qiymətləndirmə sahəsində 20 illik təcrübəyə malik olan qurum kimi bu sahədə dünyada gedən yenilikləri izləyir, onları Azərbaycanda tətbiq etmək imkanlarını öyrənir, bu istiqamətdə müxtəlif elmi-pedaqoji araşdırmalar aparır. Bu işdə uzaqlara orta və ali məktəb müəllimi, Milli Elmlər Akademiyasının əməkdaşları ekspert qismində yaxından iştirak edirlər. Məsələnin dəqiqliyini nəzərə alaraq, hesab edirik ki, müasir qiymətləndirmə nəzəriyyəsi üzrə dərslər pedaqoji kadrları hazırlayan ali təhsil müəssisələrinin bakalavriat səviyyəsində tədris proqramlarını da daxil etməlidir.

Digər təklifimiz Strategiyanın həyata keçirilməsi üzrə proqramların, "yol xəritəsi"nin tərtib edilməsi zamanı regional üzrə fərdi yanaşmanın tətbiq edilməsi ilə bağlıdır. Strategiyada hər bir təhsilənlə fərdi yanaşma prinsipi əks olunmuşdur. Buna

nail olmaq üçün ardıcıl olaraq əvvəl ölkə daxilində mərkəzdən hər bir regiona, sonra hər region daxilində hər məktəbə, sınıfa və nəhayət, şagirdə fərdi yanaşma prinsipi tətbiq edilməlidir. Bunun həyata keçirilməsi üçün TQDK-nın məlumat bazalarında 20 il ərzində hər bir regiona, məktəbə dair toplanmış ölçmə materiallarının istifadə olunması vacibdir. Belə ki, hər bir regionun əldə etdiyi nəticə ölkə üzrə orta statistik göstəricilərlə yanaşı, onun özünün başlanğıc göstəriciləri ilə müqayisə olunmalı, beləliklə də inkişaf dinamikası müşahidə edilməlidir. Pedaqoji kollektivin fəaliyyətinə qiymət vermək üçün onun işlədiyi şagird auditoriyası nəzərə alınmalıdır və s. Bu yanaşma "Mənim məktəbim" portalında artıq tətbiq edilmişdir. Bildiyiniz kimi, "Mənim məktəbim" portalı məktəb məzmunlarının 1994-ci ildən başlayaraq qəbul və son iki il üzrə buraxılış imtahanlarında göstərdikləri nəticələrin tarixinə əks etdirən portaldır. Buradakı məlumatlar məktəbin fəaliyyətinin qiymətləndirilməsinin tərkib hissəsi kimi qəbul edilə bilər.

Təbii ki, Strategiyanın həyata keçirilməsi istiqamətində çox böyük işlər görülməlidir. Mən inanıram ki, Strategiyada əks olunmuş hədəflərin gerçəklənməsi yolunda bütün cəmiyyətimizin qüvvələri səfərbər olunacaq və biz ömürboyu təhsil almaq imkanından istifadə edərək əsl biliklərə yiyələnən, öz şəxsi taleyi ilə yanaşı, xalqın, ölkəsinin taleyi üçün məsuliyyət daşıyan gənc nəsil yetişdirəcəyik.

Diqqatinizə görə minnətdaram.

BAKİ ALİ NEFT MƏKTƏBİNİN PROREKTORU, PROFESSOR RAMİZ HÜMBƏTOVUN ÇIXIŞI

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Ölkəmizin təhsil işçiləri və müəllimlər ordusunun nüfuzlu qurultayında Bakı Ali Neft Məktəbinin kollektivi adından sizləri salamlamaqdan və fikirlərimi bölüşməkdən şərəf duyuram.

Təhsil sistemi ölkəmizin aparıcı qüvvəsi olaraq Azərbaycanın iqtisadiyyatının bütün sahələrinin uğurlu fəaliyyətinin təminatı üçün kadr hazırlayan, onların keçmişdəki və bugünkü nailiyyətlərində və gələcək inkişafında əvəzsiz rol oynayan səhədir.

Təhsil məkanındakı yeni ab-hava və təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyasının təsdiq edilməsi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin təhsil sisteminin inkişafına göstərdiyi diqqət və qayğı-nı təzahürü olaraq hər bir təhsil işçisinin qarşısına yeni məsul vəzifələr qoymuşdur.

Ötən əsrin 70-80-ci illərində ümum-millii liderimiz Heydər Əliyevin təşəbbüsləri nəticəsində çoxsaylı təhsil müəssisələrinin yaradılması, yeni ixtisaslar üzrə müxtəssis hazırlığının həyata keçirilməsi, unikal ixtisaslar üzrə digər respublikaların aparıcı təhsil mərkəzlərində müxtəssis hazırlığının təşkili, Ümumittifaq statuslu ixtisasatırma və yenidən hazırlanma institutlarının fəaliyyəti Azərbaycanı dünyanın bir çox ölkələri üçün yüksək ixtisaslı müxtəssislər hazırlayan bir məkana çevirmişdir.

Həmin layihələr çərçivəsində o vaxt təhsil almış gənclərin mütləq əksəriyyəti hazırda ölkə iqtisadiyyatının aparıcı qüvvələri dirlər. Təsəffüfər olsun ki, müstəqillik illərinin avallarında həm obyektiv, həm də subyektiv səbəblərdən ali təhsil sahəsində əldə

edilmiş uğurlar kifayət dərəcədə inkişaf etdirilməmişdir.

Müstəqil Azərbaycanın ali təhsil sisteminin Avropa təhsil məkanına inteqrasiyası yolunda Bolonya prosesinə qoşulması, beynəlxalq təhsil qurumları ilə ildən-ilə genişlənən əlaqələr, kredit sisteminin tətbiqi, müxtəssis hazırlığı aparılan ixtisasların siyahısının YUNESKO-nun standartlarına uyğunlaşdırılması, çoxballı qiymətləndirmə sistemində, çoxpilləli təhsilə keçid, infrastrukturun əsaslı şəkildə yenilənməsi, yeni maliyyələşmə mexanizminin tətbiqi, təəs-süflər olsun ki, əsas məqsəd olan təhsilin keyfiyyətini beynəlxalq səviyyəyə gətirib çıxarmamışdır. Ona görə də işəgötürənlər ali təhsil müəssisələrinin məzmunlarını ya tələblərə cavab vermədiklərinə görə işə götürür, yaxud da əlavə xərc çəkərək onlara yeni biliklər verməyə məcbur olurlar.

İşəgötürənlərin əmək bazarında müxtəssislərin bilik və təcrübəsini ildən-ilə artan tələblərlə kadrlara ehtiyacın ödənilməsi üçün ali təhsil sisteminə yeniliklərin gətirilməsi zərurəti yaratdığından ölkə Prezidentinin fərmanları əsasında yeni ali təhsil müəssisələrinin - Azərbaycan Diplomatik Akademiyasının, M.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin Bakı filialının, İnformasiya Texnologiyaları Universitetinin və s. yaradılması cəmiyyətdə rəğbətə qarşılanmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 29 noyabr 2011-ci il tarixli Fərmanı ilə artıq transmilli şirkətə çevrilmiş və ingilis dilində təhsil almış müxtəssislərə böyük ehtiyacı olan Dövlət Neft Şir-

kətinin strukturunda yeni, müasir tipli Bakı Ali Neft Məktəbinin yaradılması bu prosesin məntiqi davamıdır. Bu cür qərarlar müxtəssis hazırlığında sağlamlıq rəqabətinin bərqərar olmasına, abituriyentlər üçün işə ən keyfiyyətli təhsil imkanı təklif edən ali məktəbləri seçməyə imkan yaradır. Bakı Ali Neft Məktəbinin quruluculuğu prosesində dünyanın aparıcı elm və təhsil mərkəzlərinin təcrübəsi öyrənilərək keyfiyyətli mühəndis kadrları hazırlanır təmin edilməsi üçün vacib olan 6 əsas komponent- yüksək potensiallı professor-müəllim heyəti, müntəzəm tədris proqramları, yüksək hazırlıqlı orta məktəb məzunları - tələbələr, tədris prosesinin istehsalatla sıx əlaqəsinin təmin olunması, tədrisin müasir informasiya resursları ilə təmin edilməsi və ən müasir tələblərə cavab verən maddi-texniki baza əsas götürülmüşdür. Hazırda Bibiheybatda Bakı Ali Neft Məktəbi üçün kampus tikilir və orada da bu komponentlərin özünə yer tapması ilə bağlı iş aparılır.

Qısa zaman kəsiyində Bakı Ali Neft Məktəbində müasir tələblərə cavab verən infrastruktur yaradılmış, professor-müəllim və idarəetmə heyəti formalaşdırılmış, Böyük Britaniyanın dünyada tanınmış Heriot-Vatt Universiteti (HVVU) ilə tədris proqramlarının təbiiq ilə bağlı müqavilə imzalanmış, genişmiqyaslı tanıtım aksiyaları nəticəsində 2012-ci ildə "Neft-qaz mühəndisliyi", "Kimya mühəndisliyi" ixtisaslarına, 2013-cü ildə isə həmin ixtisaslara və əlavə olaraq "Proseslərin avtomatlaşdırılması mühəndisliyi" ixtisasına tələbə qəbulu həyata keçirilmiş, 2012-ci ildə orta bal 631, Prezident təqaüddüçülərinin sayı 11, 2013-cü ildə isə müvafiq olaraq, 656 və 15 olmuş, bu göstəricilərə görə BANM Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyasının tərtib etdiyi reyting cədvəlində mütləq lider olmuşdur.

Tədrisin təşkilində, tədris texnologiyalarının

uyğunlaşdırılmasında, tələbə-müəllim münasibətlərinin tənzimlənməsində, biliklərin qiymətləndirilməsi prosesində şəffaflığın və obyektivliyin təmin edilməsində, müəllimlərin və tədris proqramlarının seçilməsində, tədrisin istehsalatla əlaqəsinin möhkəmləndirilməsində, çoxsaylı transmilli şirkətlərlə və aparıcı ölkələrin təhsil mərkəzləri ilə əlaqələrin qurulmasında, mühəndislik fəaliyyətinin təbiiqləndirilməsi, tələbələrə yerli gənclər və beynəlxalq mühəndislik cəmiyyətlərinin fəaliyyətinə qoşulmasında ən müntəzəm yanaşmalar həyata keçirilmiş, ali məktəbdə sağlamlıq və samarətli təhsil mühiti yaradılmış, əldə edilmiş nəticələr və onların ictimaiyyət arasında yayılması Bakı Ali Neft Məktəbinə cəmiyyətdə böyük nüfuz qazandırmış, abituriyentlər üçün cəlbəedici olmuşdur.

Tədris prosesi istehsalatla sıx əlaqədər, tələbələr həm semestr boyu, həm də tətilərdən qabaq mütləq ARDNŞ-in Heydər Əliyev adına Bakı Neft Elmi Zavodunda və digər müəssisələrdə tərcübə keçirlir. Bu məqsədlə BANM ARDNŞ-in və AMEA-nın bir sıra müəssisə və təşkilatları ilə, eləcə də "BP", "Total", "Statoli" şirkətləri, "Micro-soft", "British Council" təşkilatları ilə müqavilələr bağlanmışdır. "Halliburton", "KCA Deutag", "Schlumberger" və "Emerson-processmanagement" şirkətləri ilə danışıqlar yekunlaşmaq üzrədir.

Ali məktəbizdə rektorluqla professor-müəllim heyəti, idarəetmə qurumları, tələbələr və valideynlər arasında sıx və işgüzar münasibətlərin uğunlaşdırılması əhəmiyyətini qeyd etmək istədim. Hər bir tələbə, müəllim, işçi və valideyn üçün rəhbərlik həmişə açıqdır. Xüsusi psixoloji xidmət və sosioloji sorğular vasitəsilə bu münasibətlər daim tənzimlənir.

Bütün bu işlərin nəticəsi kimi məzunlarımız BANM-in və Heriot-Vatt Universitetinin diplomlarının verəcəyini də qeyd

etmək istədim.

Bu yaxınlarda qəbul edilmiş "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası" və Təhsil Nazirliyinin fəaliyyətində nəzərdə tutulan dinamika ölkəmizin ali təhsil sisteminin fəaliyyətini möhkəmləndirmək üçün bizi unikal bir şans vermişdir. Əsaslı şəkildə işlənmis bu sənədin tələblərinin bir qismi ilə bağlı fikirlərimi bölüşmək istədim.

Tədris proqramlarının yaradılması və təbiiqləndirilməsi üçün müddət bərqərar olmuş konservativ yanaşma əmək bazasının müxtəssislərə ildən-ildə dəyişən ehtiyaclarını nəzərə almadığından hazırlanan kadr potensialından samarətli istifadə olunmur. Ona görə də tədris proqramlarının işlənməsi prosesi işgüzar müəssisələrin inkişafı və bu inkişafın tempi ilə uzlaşmalıdır.

Digər bir yanaşma isə tədris proqramlarının ekspertizası üçün heç bir dövlət qurumunun tərkibində olmayan müstəqil ekspert qrupunun yaradılması və onların işinə təhsil sahəsində beynəlxalq ekspertlərin cəlb olunmasıdır.

Ali məktəblər arasında tədris proqramlarının qarşılıqlı təbiiqləndirilməsi, həm də müəllimlər üçün mobilliyi təmin edə bilər.

Müxtəssis hazırlığı ixtisaslarının sətərində bir siyahıda təsdiq olunmuş proqramların təbiiqləndirilməsi üçün təmin etməyə imkan vermir. Proqramların qəbulu və təbiiqləndirilməsi bürokratik sənədləşdirmə mövcuddur, halbuki, məsələn, bizim partnyor olduğumuz HVU-nda əsas sənədlər sənətin (Elmi Suranın) təsdiq etdiyi semestr üzrə dərslərin siyahısı (kreditləri göstərməklə), fənlərin məzmunu və dərslər cədvəlləridir.

Ali təhsil müəssisələrində xarici dillərin tədrisinin möhkəmləndirilməsi həddindən artıq vacib olan məsələdir. Çünki xarici dilləri bilən həm tələbə, həm də müəllim

lim dünyanın bütün informasiya resurslarından bilik əldə etmək, beynəlxalq elm və təhsil sahələrində layihələrə qoşulmaq, müasir tədris texnologiyalarını tez və asanlıqla mənimsəmək imkanı əldə edir. Məsələn, Bakı Ali Neft Məktəbində 1-ci kursda hazırlıq mərhələsində oxuyan tələbələrə hər biri ingilis dilindən IELTS tələbləri ilə minimum 6.0 bal toplayaraq, bakalavriatda ixtisas təhsilinə başlayırlar.

Ali təhsil müəssisələri statuslarına görə tədris elmi fəaliyyətlə vəhdətə həyata keçirməlidirlər. Lakin ildən-ildə maddi-texniki bazası inkişaf etməyən, ştatlarında cəmi bir neçə aşağı və orta səviyyəli elmi dərəcəsi müxtəssislər olan karlik-laboratoriya yarıllardan yüksək nəticələr gözləmək əbşödir. Hesab edirəm ki, bu vəziyyətdən çıxış yollarından bir elmi-tədqiqat işlərinin müsbətiq əsasında qrantlar vasitəsilə həyata keçirilməsidir.

Elmi-tədqiqat işlərinin samarətliliyinin və məqsədyönlüliyinin artırılmasının yollarından biri də qabaqcıl ölkələrdə geniş təşəkkül tapmış və ali məktəblərin nəzdində azad iqtisadi zona statusunda fəaliyyət göstərən elmi texnoparklardır.

Ali məktəblərin elmi potensialını artırmaq üçün daha bir yol onlara qısa zaman kəsiyində xarici ölkələrin aparıcı elm və tədris mərkəzlərində magistr hazırlığını həyata keçirmək imkanı vermək və daha sonra doktorantura təhsili hesabına professor-müəllim heyətinin potensialını artırmaqdır. Mövcud vəziyyəti nəzərə alaraq xarici ölkələrdə staj-keçmə, ixtisasartırma və yenidən hazırlanma kurslarında istər müəllimlərin, istərsə də elmi işçilərin təhsilinin təşkilı çox vacibdir. Bununla paralel olaraq mərhələ-mərhələ ölkədə ixtisaslaşdırılmış (məqsədli) treninq mərkəzlərinin yaradılması, müasir avadanlığa təchiz edilməsi və xaricdən davət olunmuş müxtəssislər tərəfindən yeni texnolo-

giyaların tədrisinin təşkili fayda verə bilər.

Hesab edirəm ki, ali məktəbin reytinqini müəyyən edərkən orada məzunlarla hansı real işin aparılması və məzunların işlə təmin olunması dərəcəsi mütləq nəzərə alınmalıdır. Bunu Təhsil Nazirliyində məzunların vahid verilənlər bazasının yaradılması ilə qiymətləndirmək və reytinqdə nəzərə almaq olar.

Ayrıca olaraq özəl yerli və transmilli şirkətlərin mütəxəssis hazırlığında iştirakı məsələsinə toxunmaq istərdim. Hazırda yüzlərlə bu cür şirkət ali məktəblərə heç bir vəsait ödəmədən ali təhsil müəssisələrinin məzunlarını işə götürür və onların bilik və təcrübəsindən bəhrələnir. Bir sıra ölkələrdə, o cümlədən Rusiya Federasiyasında universitetlər öz məzunlarını belə şirkətlərə, sözlən əsl mənasında, satırlar.

Kiçik özəl müəssisələrdən mütəxəssis hazırlığına maliyyə dəstəyi göstəlmək faydasızdır. Lakin iri şirkətlər universitetlərin fəaliyyətinə uzunmüddətli maliyyə dəstəyi verməklə sonradan məzunlara sahib çıxmaqlar.

İnanıram ki, ali məktəblər işəgötürənlərin tələblərinə cavab verən kadrları hazırlayırlarsa, şirkətlər hər məzuna görə təhsil müəssisəsinə ödəniş verə və onun büdcəsini artırmaqlar. Belə artırmaları formal yox, işlək olan Məzunlar Assosiasiyaları da həyata keçirə bilər.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Hazırda ictimaiyyət və təhsil işçiləri Strategiyanın həyata keçirilməsi üçün tədbirlər planının təsdiqini gözləyir. Ümidvarıq ki, bu plan hökumət tərəfindən kifayət qədər maliyyə dəstəyi alacaq və uğurla həyata keçiriləcəkdir. Strategiya təhsil işçisinin, müəllimin cəmiyyətdə nüfuzunun bərpasına, təhsil müəssisələrində şəffaf mühitin, sağlam istehsal münasibətlərinin yaranmasına, bir çox ölkələrdə olduğu kimi "Qiymətləndirmədə meyar yalnız bilikdir" şüarının hər bir təhsil ocağında normaya çevrilməsinə şərait yaradacaqdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev gənclərin xarici universitetlərdə təhsilinin təşkili ilə yanaşı, müasir ixtisaslar üzrə yüksək ixtisaslı mütəxəssislərin Azərbaycanı hazırlanmasını da bir vəzifə kimi təhsil işçilərinin qarşısında qoymuşdur. Sözlügedən Strategiyanın da hədəflərindən biri məhz bu vəzifənin icrasının təmin olunmasıdır.

Bizim hər birimiz isə vətəndaşlıq, dövlətçilik, təəssübkeşlik, biliklərin yayılması işində fədakarlıq və təmənənçilik nümayiş etdirərək doğma Vətənimizin gələcək inkişafına xidmət göstərməliyik!

Man sizin hər birinizə müqəddəs müəllimlik fəaliyyətinizdə uğurlar diləyirəm!

Diqqətinizə görə sağ olun!

MİLLİ MƏCLİSİN DEPUTATI BƏXTİYAR ƏLİYEVİN ÇIXIŞI

Hörmətli qurultay iştirakçıları, əziz müəllimlər!

Sizin hər birinizi bu gözəl gün münasibəti ilə təbrik edir, qurultayın işinə və gələcək fəaliyyətinizdə hər birinizə uğurlar arzulayıram.

Məmnun və qurucusu ümummilli liderimiz Heydər Əliyev olan müstəqil Azərbaycanı bu günlər quruculuq işləri davam edir və Azərbaycan öz müstəqilliyini daha da möhkəmləndirərək dünya arenasında özünəlayiq, özünəməxsus bir yer tutmuşdur. Xüsusilə qeyd etmək istərdim ki, Azərbaycan 10 ildə həyata keçirilmiş uğurlu daxili və xarici siyasət Azərbaycan iqtisadiyyatını daha da sürətləndirmiş və öz bəhərlərini verməkdə davam edir.

Bu günlər Prezident İlham Əliyevin uğurlu xarici siyasəti Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə özünə layiqli yer tutmasına və dünyada ən etibarlı tərəfdaş olmasına, nəhayət, keyfiyyətcə yeni mərhələyə qədəm qoymasına imkan yaratmışdır.

Təhsilin modernləşdirilməsi üçün hər il dövlət büdcəsindən kifayət qədər vəsait ayrılır. Ayı-ayrı layihələr həyata keçirilir və Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO-nun və İSESKO-nun xoşməramlı səfiri, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyevanın "Yeniləşən Azərbaycanı yeni məktəb" layihəsinin və digər layihələrin həyata keçirilməsi nəticəsində hamı məktəbəqədər təhsil müəssisələri, həm də orta məktəblərin siması günü-gündən dəyişir və mükəmməl maddi-texniki bazaya malik olaraq Azərbaycan xalqının xoşbəxt gələcəyinə xidmət edir. Bütün bunlar təhsildən olan gözəlliklərin geniş miqyasından xəbər verir. Cənab Prezidentin bu gün qurultay iştirakçılarına ünvanladığı təbrik məktu-

bunda da qeyd edildiyi kimi, Azərbaycan müəlliminin qarşısında çox böyük vəzifələr durur. Təsəvvüfi deyil ki, bu qurultay qəbul edilmiş Dövlət Strategiyasından sonrakı dövrə təsadüf edir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 24 oktyabr 2013-cü ildə imzaladığı "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nda təhsilin ən mühüm məsələləri, onun inkişaf istiqamətləri dağıq və aydın müəyyənləşdirilmişdir. Bütün bunlar bir daha göstərir ki, biz təhsil işçilərinin gözəlliklərində olduqca böyükdür.

Qeyd etmək lazımdır ki, hələ də Azərbaycanı təhsilin beynəlxalq rəqabətə davamlılıq göstəriciləri və ali təhsil müəssisələrinin reytinq səviyyəsi heç də arzu etdiyimiz səviyyədə deyildir. Statistik məlumatlar göstərir ki, ali təhsil müəssisələrində məzunların tərkibi bu gün sürətlə inkişaf edən iqtisadiyyatımızın tələbatlarına və tələblərinə tam cavab vermir. Əlbəttə, biz bu barədə düşünməliyik. Bəs onun səbəbi nədir? Bəlkə ali məktəblərimizin sayı azdır? Amma təhlillər göstərir ki, müasir dövrün tələbləri baxımından bəlkə də Azərbaycanı ali məktəblərin sayı kifayət qədər çoxdur. Belə olan halda problemlərin kökü nədədir? Bir neçə faktı diqqətə cəlb etmək istəyirəm. Burada da Azərbaycanın ali məktəblərində tələbələrin sayı azaldırıldı. Nisbətli götündə hər bir ali məktəb müəlliminə 10 nəfər tələbə düşür. Görəsən, bu çoxdur, ya azdır? Beynəlxalq standartlarla müqayisə edəndə bu rəqəm olduqca azdır. Bəs bunun səbəbi nədir? Təhsil göstərir ki, dövlət ali məktəblərində ümumi tələbələrin, təxminən, 130 min təhsil alır. Yerdə qalan, təxminən, 20 min tələbə özəl, yəni qeyri-dövlət təhsil müəssisələrində təhsil alır.

sislərinin payına düşür. Orta hesabla hər bir qeyri-dövlət təhsil müəssisəsinə 1300 tələbə düşür. Bu çoxdur, yoxsa az? Amma biz buna təhsilin idarə edilməsi, maliyyələşdirilməsi nöqteyi-nəzərdən yanaşsaq, hər halda narahətədi və düşündürücü bir məsələdir.

Bazar iqtisadiyyatının tələblərinə və dövlətin iqtisadi inkişaf konsepsiyasına uyğun olaraq mülkiyyət formasından asılı olmayaraq ali məktəblərin bərabərliyi və onlara qarşı tələbkarlıq təmin edilməlidir. Bu problemin həlli və dövlətin təhsil xərcləri yükündən təcridən azad olmasını təmin etmək məqsədi ilə ali məktəblərə planlı qəbul qaydalarına yenidən baxılmalıdır. Hesab edirik ki, bəzi ixtisaslar və istiqamətlər üzrə dövlət sifarişli saxlanılmalı, yerdə qalan planlar, ümumiyyətlə, ləğv edilməli və bu məsələdə ali məktəblərə tam sərbəstlik verilməlidir. Onsuz da hər 100 min nəfərə düşən ali məktəb tələbəsinin sayına görə Azərbaycanın göstəriciləri beynəlxalq göstəricilərdən xeyli geridədir. Əgər biz bu layihəni həyata keçirsək, bölgələrdə gənclərimizin təhsilə yollarını açmaq və təhsili alqatmaq etmək imkanı yaranar və eyni zamanda, burada vurğulandığı kimi, bölgələrdə, ucaq kəndlərimizdə kadr çatışmazlığı problemi də öz həllini tapa bilər.

Ali təhsildə özəl sektorun rolü gücləndirilməli və dövlət maliyyələşdirilməsi təcridən özəl sektorun öhdəsinə buraxılmalıdır. Burada söhbət qeyri-dövlət təhsil müəssisələrindən yox, məhz Azərbaycanda fəaliyyət göstərən özəl sektordan gedir. Hansı ki, bu Azərbaycan iqtisadiyyatının 85 faizini təşkil edir, onlar sifarişli rəndə çıxış etməli və ali məktəblər bəlavəsində bu sifarişli işləməli, onlarla qarşılıqlı əməkdaşlıq qurmalıdır.

Strategiyanın məqsədi ölkədə sənaye təhsil verənlərə, on yeni texnologiyalara asasılan infrastruktur, keyfiyyət göstəricilərinə malik yeni təhsil sisteminin yaradılmasıdır. Hesab edirik ki, artıq universal

biliklər universitetindən yeni nəsil universitetlərə, tədqiqatçı universitetlərə keçidin əsası qoyulmalıdır.

Burada elmlə təhsilin vəhdəti məsələsi səsləndi. Hesab edirik ki, universitet tədqiqatlarında elma geniş yer verilməli və hər bir say dəstəklənməlidir. Bu gün tələbə bilavasitə tədris prosesində özü bu elmi nailiyyətləri əldə etməli və gələcək müntəxəssis kimi artıq bununun təbii qayda ilə özü hazır olmalıdır.

Təhsilin idarə edilməsində mərkəzləşdirmə və mərkəzləşdirmə prinsipi birini harmonik şəkildə tamamlamalıdır. Təhsil Nazirliyinin müstəqilliyindən tutmuş məktəbəqədər və ali təhsil müəssisələrinə qədər bütün təhsil qurumlarının müstəqilliyi tam təmin edilməlidir. Çox təəssüflər olsun ki, bu gün təhsil qurumlarının müstəqilliyi kifayət qədər buna imkan vermir ki, o öz işini gündün tələbləri səviyyəsində geniş qura bilsin. Bəzi hallarda isə, ümumiyyətlə, bu hüquqlar olduqca məhduddur.

Təhsil müəssisələrinin ictimai özünüidarəetmə orqanlarının yaradılması və real bir idarəetmə orqanı kimi işləməsi gündün tələbidir. Bunsuz irəli getmək artıq mümkün deyil. İstər orta məktəblərdə, istərsə də ali məktəblərdə bu mexanizmlər işlək hala gətirilməlidir. 1999-cu ildə qəbul edilmiş islahat proqramında bu işin islahatını I pilləsi kimi 1999-cu ildə başa çatdırılması nəzərdə tutulduğuna halda, bu günə qədər bu məsələ müəhləzə və təkliflər səviyyəsində qalmaqdadır. Məlumdur ki, təhsil müəssisəsində kadr hazırlığının keyfiyyət səviyyəsi məzmunların milli və beynəlxalq əmək bazarında rəqəbat qabiliyyəti, ölkənin sosial və iqtisadi inkişafındakı rolü ilə müəyyən olunur. Amma biz bu gün nə ilə rastlaşırıq? Orta məktəb şagirdlərimiz ali məktəblərə qəbul üçün repetitor yanında hazırlaşır və çox təəssüflər ki, cəmiyyət bunu normal qəbul edir. Ali məktəbi yenidən bitirmiş məzunlar dövlət qullu-

ğuna, iri şirkətlərə işə düzəlmək üçün yenedən hazırlığa gedirlər. Amma bu biz müəllimlərin göstəricisidir. Bu göstərici nə qədər ürəkəncidir? Biz bu barədə düşünməliyik. Yəni dövlətin bizə göstərdiyi etimad və qayğıya biz yaqın ki, öz əməli işimizlə tamamilə başqa şəkildə cavab verə bilərik.

Ali məktəblərə qəbul üçün şagirdlərimizin hazırılıq səviyyəsi, əlbəttə, günü-gündən yaxşılaşır. Bir faktı qeyd etmək lazımdır ki, dünya fənn olimpiadalarında azərbaycanlı məktəblərin birinci yerləri tutaraq dünənə kimi ali məktəblərinə birbaşa qəbul olunurlar. Əlbəttə, bu faktlara görə biz yenə də təhsil sistemimizə daim diqqət və qayğı göstərən cənab Prezidentimizə öz minnətdarlığımızı bildiririk.

Fikrimizə, bir tərəfdən təhsilin idarə olunmasının yeni modeli, digər tərəfdən isə bilik universitetindən yeni nəsil universitetlərinin yaradılması və eyni zamanda bu işi həyata keçirəcək müəllim hazırlığına diqqət artırılmalıdır.

Müəllim kadrlarının hazırlanması bizim ən ağırı yermizdir. Burada bu fikir səsləndi. Bu gün Azərbaycanda müəllim hazırlığının bitkin modeli yoxdur. Hesab edirik ki, bu layihə üzərində düşünməliyik. Müəllim necə hazırlanmalı, müəllimə hansı tələblər verilməli? Bunlar barədə bir tərəflə düşünməli və bu işi köklü şəkildə yenidən qoymalıyıq. Yeni müəllim hazırlığı modeli hazırlanmalıdır. Peşəkarlığa əsaslanan stimullaşdırıcı əməkhaqqı sisteminin olmaması, təhsil müəssisəsi səviyyəsində idarəetmənin qeyri-effektivliyi, müəllim hazırlığı üzrə infrastrukturun zəif olması müəllimin fəaliyyətinə təsir göstərən amillər sırasındadır. Bu baxımdan müəllimin peşəkarlığının inkişafı üçün yeni stimullar mənbələrinin axtarılıb tapılması və bu stimulların yaradılması üçün əsas tələblərindəndir. Bunların son nəticəsi müəllim nüfuzunun, nəhayət ki, müəllimə qaytarılmasıdır. Bu gün bu bir sosial

sifarişdir, cəmiyyətin tələbidir və əgər biz irəliləyişə nail olmaq istəyiriksə, müəllimə öz müəllim nüfuzunu qaytarmalıyıq.

Fikrimizə, islahatların uğurla həyata keçirilməsi həm də psixoloji xidmətin təşkildən asılıdır. Çox təəssüflər olsun ki, bu gün məktəblərimizdəki mövcud psixoloji xidmət bir çox hallarda formal xarakter daşıyır. Düşünürük ki, Təhsil Nazirliyi yanında yeni bir metodik mərkəz yaradılmalı və şagirdlərin, tələbələrin yeni mühitə alışması, onların yaradıcılıq potensialının aşkar edilməsi, gerçəkləşdirilməsi, pedaqoji kollektivdə sağlam psixoloji iqlimin yaradılması üçün psixoloji xidmətin əhəmiyyəti önə çəkilməlidir.

Burada xüsusi olaraq vurğulamaq istərdik ki, təhsil mühtinin yaradıcı təmin mühitəsinə çevrilməsi yaradıcı təfəkkürə malik tələbələrin və şagirdlərin hazırlanmasını tələb edir və bunun üçün də, ilk növbədə, bir yaradıcı, prioritet təmin mühtinin yaradılmasında sayımlarımızı artırmalıyıq.

Sonda deyilənləri ümumiləşdirərək bir neçə konkret təklifləri bir daha səsləndirmək istərdik. Birincisi, yeni nəsil universitetlər yaradılmalı, elm və təhsilin vəhdəti təmin edilməli və onların tədqiqatçı-innovasiya mərkəzlərinə çevrilməsinə dəstək verən, rəqəbatqabiliyyəti müntəxəssis hazırlığının təmin edən mexanizmlər hazırlanmalıdır.

İkincisi, ali təhsil müəssisələrinə təhsilin məzmununun təbii, idarəetmə, akademik, maliyyə və təşkilati müstəqillik verilməlidir. Mülkiyyət formasından asılı olmayaraq bütün təhsil müəssisələrində ödənişli təhsil üzrə qəbul planı ləğv edilməli və dövlət sifarişli istisna olmaqla, tələbələr qəbulu və yerləşdirilməsi mexanizminə yenidən baxılmalıdır.

Nəhayət, müəllimin nüfuzunu artırmaq, sosial müdafiəsini təmin etmək üçün ona dövlət qulluqçusuna bərabər status verilməsi haqqında fikrə bir də qayıdılmalıdır.

AZƏRBAYCAN DİPLOMATİK AKADEMİYASININ PROREKTORU FƏRİZ İSMAYILZADƏNİN ÇIXIŞI

Hörmətli sadərlər!

Əziz müəllimlər!

Xanımlar və cənablar!

Mən bu gün sizin qarşınızda çıxış etmək üçün böyük şərəf duyuram. Cənab nazir, təşəkkür edirəm ki, mənə belə məhəbbət auditoriya qarşısında çıxış etmək, təhsil sahəsində nailiyyətlər və çağırışlar barədə fikirlərimi bölüşməyə imkan verindiz.

İlk öncə qeyd edirəm ki, mən burada bir qürurlu azərbaycanlı kimi çıxış edirəm. Orta məktəb vaxtlarından bəri mən müxtəlif ölkələrin təqaüdlərinin hesabına xaricə təhsilimi davam etdirmişəm. Əvvəl ABŞ-da, sonra İngiltərə və Norveqda. 1990-cı illərdə ölkəmiz gənc və iqtisadi imkanlarımız məhdud olduğundan biz gənclər digər dövlətlərin yardımına üz tuturuq. Amma son illər mənzərə tam dəyişdi. Ölkə başçısı məhərrəm cənab Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü və bilavasitə qayğısı nəticəsində xaricə təhsil proqramı yaradıldı və yüzlərlə azərbaycanlı gənc xaricə təhsil almaq imkanı əldə etdi. Böyük fəxrə qeyd etmək istəyirəm ki, mən də bu il bu gözəl imkana sahib oldum və İspaniyada təhsilimi davam etdirmək üçün Azərbaycan dövlətinin təhsil təqaüdü qazandım.

Xaricə təhsil proqramı əfsanəvi bir imkandır. Burada Harvard Universitetindən tutmuş dünyanın 500 ən güclü və mətəbər universitetində təhsil almaq imkanı olur. Proqram həm təhsil, həm yaşayış, həm nəqliyyat və digər xərcləri ödəyir. Belə təminat, sözün əsl mənasında, heç bir ölkədə yoxdur. Gənclərimiz xaricə ən innovativ və qabaqcıl bilik və bacarıqlara yiyələnirlər, ölkəmizə döndü onun inkişafına töhfə verirlər və dövlətimizi daha da gücləndirirlər. Təhsil adlıqları zaman onlar xarici ölkələrdə diasporamıza yardımçı olur, mirlərlə siyasi və mədəni əksiyallər keçirir, Azərbaycanımızı bey-

nəlxəlk arenada yaxından tanıtmğa kömək edirlər. Bu günə kimi 2612 gənc azərbaycanlı bu proqrama qəbul olunub, dünyanın onlarca ölkəsində təhsilini davam etdirir. Çox sevincdirici haldır ki, bu proqrama ölkəmizə təcili lazım olan peşələr, o cümlədən tibb, mühəndislik, informasiya texnologiyaları və digərləri daxildir.

Xaricə təhsil proqramı nə qədər gözəl olsa da, onun yaranması, eyni zamanda ölkəmizdə təhsil saviyyəsinin və keyfiyyətinin dünya standartlarına və ölkəmizin ehtiyacına kifayət qədər uyğun olmasına bəri irəşədir. Sırr deyil ki, ölkəmizdə bazar iqtisadiyyatı sürətlə inkişaf edir, yeni peşəkar kadrlara ehtiyac günü-gündən artır, lakin şirkət və hətta dövlət qurumları istənilən kadrlar potensiallarını doldura bilmirlər. Beləliklə, gənc kadrlarımızı xarici universitetlər hesabına yetişdirməyə məcburuq. Bu da, öz növbədə, xarici universitetlərin maliyyələşdirilməsinə gətirib çıxarır. Uzunmüddətli perspektivdə bu mütləq gərəkdir təhsil standartlarımızı təkmilləşdirək və yerli universitetlərin potensiallarını qaldıraq. Xaricə təhsil proqramı kadr probleminin həlli üçün qısamüddətli bir tədbirdir, lakin uzunmüddətli həll yolunu bizim öz yerli ali təhsil ocaqlarımızın potensialının gücləndirilməsində görürəm.

Bu məqsədlə cari ilin oktyabrında dövlət başçısı yeni təhsil strategiyasını imzalamışdır. Bu təhsil strategiyası ölkəmizin təhsil sisteminin üzümlə gələn illərdə islahatını əhatə edir. Strategiyada başlıca məqsəd ölkədə sarıqlı təhsilverənlərə, ən yeni texnologiyalara əsaslanan infrastrukturuna malik, keyfiyyət nəticələri və əhatəliliyinə görə dünya ölkələri sırasında qabaqcıl mövqeyə tutan təhsil sistemini yaratmaqdır. Azərbaycanın təhsil sistemi iqtisadi cəhətdən dayanıqlı və dünyanın aparıcı təhsil sistemlərinin

standartlarına uyğun olmalıdır. Belə təhsil sistemi ölkəmiz modernləşməsi üçün zəruri olan insan kapitalını inkişaf etdirməklə Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq rəqabət qabiliyyətini yüksəltməyə nail ola bilər.

Yeni təhsil strategiyasında mühüm məqsədlər müasir tələblərə cavab verən təhsil məzmununun yaradılması, yüksək nüfuzlu müəllimlərin formalaşdırılması, şəffaf və səmərəli tənzimləmə mexanizmlərinə malik yeni idarəetmə sisteminin formalaşdırılması, ömürboyu təhsili təmin edən təhsil infrastrukturunun və nəhayət, təhsilin dayanıqlı və müxtəlif mənbələrdən istifadə olunmaqla yeni maliyyələşdirmə mexanizminin yaradılmasıdır.

Məmnuniyyət hissi ilə qeyd etmək istəyirəm ki, yeni təhsil strategiyasının yazılmasında çalışmışəm Diplomatik Akademiyamızın bir sıra təklifləri, o cümlədən çevik kurikulumlar, tələbələr üçün sərfəli faizlər ilə təhsil krediti, universitetlərdə İnkişaf Fondlarının yaradılması və digərləri öz əksini tapmışdır. Yeri gəlmişkən qeyd etmək istəyirəm ki, universitetlərin İnkişaf Fondları təhsilə dövlət-ictimai və dövlət-biznes partnyorluğunu gətirməyə kömək edəcəkdir.

Yaqın razılaşmışız ki, belə əhatəli strategiyani həyata keçirmək üçün məhz xaricə təhsil proqramının məzurları önəmli ola bilər. Onları ölkəyə geri qayıtdıran sonra təhsil ocaqlarımıza cəlb etmək əl dərsən iş deyil. Məvaciblərin əz olması, təhsil sektorunda tədqiqatlar üçün fondların məhdudluğu, ümumi pedaqoji fəaliyyət üçün stimulların əz olmasında xaricə təhsil almış kadrlarımızı təhsil sektorundan uzaqlaşdırır. Xaricə təhsil almış məzurların çoxu Bakıda əzəl sektorda və beynəlxalq təşkilatlarda çalışmağa üstünlük verir.

Bu yerdə qeyd etmək istəyirəm ki, ölkədə təhsilin adambaşına maliyyələşdirilməsinə keçiddən və Nazirlər Kabinetinin keçən ilin sərəncamından sonra universitetlərdə müəllimlərə maaşların verilməsi üçün dövlət tarifləri ləğv olunub, müəyyən azadlıqlar ya-

radılıb. Universitet rəhbərləri xaricə təhsil almış gəncləri tədrisə cəlb etmək üçün yeni innovativ yollar tapmalı, bəddadcanan fondlar hesabına onların əmək fəaliyyətini stimullaşdırmalıdır. Bu təcrübə Azərbaycan Diplomatik Akademiyasında uğurla tətbiq olunur və bu günə kimi ABŞ və Avropada doktorantura saviyyasını bitirmiş 20-dən çox gənc azərbaycanlı bizim akademiya hazırda pedaqoji fəaliyyətə cəlb olunub.

Bəzən əzəl sektorda çalışan və xaricə təhsil almış məzurlarımıza maliyyə stimulu da heç lazım olmur. Onların dayanıqlı qədər yüksək olur. Sadəcə onlar pedaqoji fəaliyyətə cəlb olunmalı və dərslər demək imkanları verilməlidir, onların bilik və təcrübələrindən təhsil prosesində yararlanmağa cən atılmalıdır. Bəzi hallarda onlar üçün xüsusi ingilisdilli qrupların yaradılması, xarici ədəbiyyatla təmin olunması zəruridir. Yalnız belə yolla universitetlərimizə gənc pedaqoji qüvvə cəlb əzə bilərlik.

Xanımlar və cənablar.

Azərbaycan dünya iqtisadiyyatının bir parçasına çevrilib. Buz dünyada hər bir sahədə rəqabət apardığımız kimi, təhsil sahəsində də rəqabətə üzlişirik. Sərhədlər açılıb, məzurlarımız xarici təhsil ocaqlarına yox, çinli, yapon, sinqapurlu, kanadalı, finlandiyalı, cənubi koreyalı gənclərlə rəqabət aparır. Mən bu ölkələrin adlarını təsadüfən çəkədim. Bunlar son sorğular nəticəsində dünyanın ümumtəhsil saviyyəsinə görə ən aparıcı ölkələridir. Orada təhsil innovativ texnologiyaların ən nailiyyətləri arxalanır, bu texnologiyaların gündəlik tətbiq edən və yaradıcı əzadlığa malik olan bir mühitdə keçirilir. Hədfimiz belə təhsil sistemində keçidi təmin etmək olmaqdır. Bunun üçün ölkədə kifayət qədər siyasi iradə var və cəmiyyətimizin bütün təbəqələri təhsildə döndüş etməyin vaxtının çatdığını vurğulayır. Bu keçidi reallaşdırma bilsək, ölkəmiz bilik iqtisadiyyatına qurmağa nail olaçaq. Sizlərə bu önəmli missiyada və qurultayın işinə uğurlar arzulayıram.

BAKİ ŞƏHƏRİ AKADEMİK ZƏRİFƏ ƏLİYEVƏ ADINA LİSEYİN DİREKTORU MƏHƏBBƏT VƏLİYEVİN TORU ÇIXIŞI

Hörmətli sədərlər!

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Hər birinizi Azərbaycan müəllimlərinin XIV qurultayı münasibəti ilə təbrik edirəm və sizə uğurlar arzulayıram.

Bu gün Azərbaycan təhsili özünün uğurlu inkişaf dövrünü yaşayır. Bu inkişaf təhsilin bütün mərhələlərində özünü göstərir. Milli təhsilimizə dövlət qayğısının ildən-ilə artması onun dünyada geniş yayılmış təhsil standartlarına yaxınlaşmasını təmin edir.

Diqqətinizi uzaq keçmişə yönəltmək istərdim. 1978-ci ildə Azərbaycan müəllimlərinin VI qurultayı keçirildi. Ümummilli lider Heydər Əliyev həmin qurultayda belə bir fikir söyləmişdi: "Çox uzun bir müddət ərzində məktəbin işinə yalnız bir göstəriciyə görə qiymət verildi: məktəbin nə qədər məzunu tələbə olmuşdur. Bu nöqtəyi-nəzəri dəyişdirmək vaxtı gəlib çatmışdır. Bilikli, bacarıqlı, əməksevər adamlar yetişdirmək məktəbin ən birinci vəzifəsidir. Bununla yanaşı, təhsilimizin ən böyük məqsədi Azərbaycan vətəndaşı, cəmiyyətin layəqətli üzvünü hazırlamaqdır". O zamanlar müstəqil olacağımızı təsəvvür belə edə bilməzdik. Müstəqil dövlətin vətəndaş tərbiyyəsinin birbaşa təhsilə bağlı olması isə danılmaz faktır.

Hələ 35 il bundan əvvəl uzaqgörən, dəhi şəxsiyyət Heydər Əliyevin bu sərrast deyimini bu gündümü üçün daha aktualdır.

Ümumi orta təhsilin məqsədi bir tərəfdən təhsilənlərin sistemli bilik, bacarıq və vərdislərə yiyələnməsini təmin etmək-dirsə, digər tərəfdən onları ictimai həyata,

səmərəli əmək fəaliyyətinə hazırlamaq, milli mənəvi və ümumbəşəri dəyərlərə sahib olan vətəndaş və şəxsiyyət yetişdirməkdir. Bu mənada ümumtəhsil məktəbləri dövlətin inkişafını təmin etmək üçün nəzəri və praktik biliklərə malik, rəqəbatqabiliyyətli kadrların yetişməsi üçün baza rolunu oynayır. Son illər ölkəmizdə aparılan sosial- iqtisadi siyasət nəticəsində Azərbaycan sürətlə inkişaf etmişdir. Gərcəkləşdirilən islahatlar və genişmiqyaslı infrastruktur layihələri həyatımızın yenidən qurulması üçün böyük zəmin yaratmışdır. Bu, ümumtəhsil məktəblərinin sferasında da əsaslı islahatların aparılması zəruri etmişdir. Oudur ki, 2003-cü ildən təhsil sahəsində xeyli inkişafyönümlü proqram və layihələr həyata keçirilməyə başlanmışdır.

Aparılan islahatlarla yanaşı, təhsilimizdə bu gün də həllini gözləyən bir çox problemlər mövcuddur. Möhtərəm cənab Prezident İlham Əliyev demişdir: "Biz neft kapitalını intellektual kapitala çevirməliyik". Sürətlə inkişaf edən ölkəmizdə təhsil sisteminin insan kapitalının inkişafına cavab verməsi üçün yeni və daha müdərəqqi islahatların həyata keçirilməsi zərurəti yaranmışdır. Təbii ki, təhsil hələ həyatın özü deyil, yalnız həyata hazırlıq mərhələsidir. Bu baxımdan insanın bütün sonrakı inkişafının bünövrəsi ümumi təhsilə əsaslanır. Məqsəddə çatmaq üçün ən böyük məsuliyyət də məhz ümumi təhsilin üzərinə düşür. Yəqin ki, əksər hallarda məktəbdə uşaqların üzündə təbəssümlən, məmnuniyyət hissini olmasının, xüsusilə buraxılış siniflərində oxuyan şagirdlərin dərslərdən tez-tez yayınmaları-

nın, həm fiziki, həm də əqli yorğunluğunun səbəbi təhsil sistemindəki mövcud çatışmazlıqlarla bağlıdır. Bu durum hamımızı düşündürdümlə, vəziyyətdən birgə çıxış yolları tapmağa yönəlməlidir. Bu günün məktəbi şagirdlərin məcburi gəldiyi, bəzən uğursuz başa vurduğu təhsil mühtindən hər mənada sevdili və güvəndiyi məktəbə çevrilməlidir. Bu gün məktəb şagird üçün bir tədqiqat və təcrübə laboratoriyası olmalıdır. Tədris prosesi və ümumilikdə, təhsil mühtisi şagirdi yaradıcılığa, proseslərin aktiv iştirakçısı olmağa sövq etməlidir.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Təcrübə göstərir ki, tamamilə nəzəri xarakter daşıyan, praktik bilik verməyən təhsil öz əhəmiyyətini itirməkdədir. Təhsilin məzmunu əldə olunmuş bilik və bacarıqların effektiv tətbiq edilməsi imkanları ilə ölçülməlidir. Uzun illər ölkəmizdə təhsilin məzmununun formalaşmasında akademik biliklərə geniş yer verilmişdir. Təhsilin məzmunu ilə bağlı əsas meyillərdən biri təhsil proqramlarının ölkənin sosial-iqtisadi inkişaf tələblərinə cavab vermasındadır. Bu mənada bütün fənlər üzrə təhsil kurikulumlarının qəbul edilməsi son illərin ən böyük nailiyyətlərindən sayıla bilər. Yeni qəbul edilmiş fənn kurikulumları həyatı bacarıqların inkişafına xidmət edən məzmunu malikdir, təhsilənlərin həyatın müxtəlif sahələrində fəaliyyətə yönəldir. Bu mənada qəbul edilmiş fənn kurikulumları yalnız işin bir tərəfidir. Həmin kurikulumlar əsasında yazılan dərslərlərdəki problemlərin mövcudluğu nəticədə hələ də şagirdlərin onlardan müstəqil istifadəsinə çətinləşdirir. Belə olan təqdirdə görəsən, bu dərslərlərlə son illər ölkəmizdə geniş yayılmış repetitorluq institutunun qarşısını almaq mümkün olacaqmı? Hesab edirəm ki, dərslərlərin daha da təkmilləşdirilməsi bu problemləri aradan qaldırmağa xidmət edən mühtəm amillərdən biridir.

Müəllim amili təlim prosesində başlıca rol oynayır. Təhsildəki nailiyyətlər müəllimin peşəkarlıq səviyyəsinə, akademik bacarıqlarına, tədris təcrübəsinə çox asılıdır. Sırr deyil ki, təhsilimizdə bu tələblərə cavab verməyən xeyli müəllim vardır. Vəziyyətin uzun illər bu şəkildə qalmasının bir səbəbi də ondan ibarətdir ki, peşəkarlığa əsaslanan stimullaşdırıcı əmək-həqqi sistemi tətbiq olunmur. Oudur ki, daha çox hallarda müəllimlər öz bilik və bacarıqlarını davamlı olaraq artırmağa say göstərmirlər. Təcrübə göstərir ki, gündəlik fəaliyyətində müəllim təlim metodlarından və texnologiyalardan ustalıqla istifadə edən, şagirdlərdə təfəkkürün formalaşmasını inkişaf etdirən şəraitli müəllimlər daha yaxşı nəticələr əldə edirlər və onlar şagirdlərin xüsusi rəğbətini qazanırlar. Axı, şagirdin nailiyyətləri müəllimin bilikli, bacarıqlı və şəraitli olmasından çox asılıdır. Bu səbəbdən müəllim peşəkarlığının artırılması üçün maddi stimulların yaradılmasına böyük ehtiyac vardır. Bununla həm təhsilin səviyyəsi yüksəlsə, həm gənə nasil müəllimlik peşəsinə seçər, həm də cəmiyyətdə müəllim adının hörməti və nüfuzu artar. Artıq bu adın o yüksək nüfuzuza qaytarmaq zamanı çatmışdır.

Hec şübhəsiz ki, təlimin keyfiyyətinə təsir edən mühtəm amillərdən biri də məktəbin idarə edilməsidir. İdarəetmə prosesində şəfəflığın və maraqlı tərəflərin iştirakının təmin edilməsi zəruridir. Hazırda təhsil müəssisələrinin bu sahədəki rolunu məhdudlandır. Əzəl təhsil müəssisələri istisna olmaqla dövlət təhsil müəssisələri maliyyə cəhətdən müstəqil deyillər. Onların maliyyələşməsi həmin müəssisələrdəki təhsilin keyfiyyət göstəricilərindən asılı deyildir. Təhsil müəssisələrində ciddi məsuliyyət daşıyır. Aydındır ki, təhsil müəssisələrinin idarə edilməsi mexanizminin təkmilləşdirilməsi zərurətdir. Bu

məqsədlə ali məktəblərdə təhsilin təşkili və idarə olunması ixtisası üzrə mütəxəssis hazırlığına ehtiyac var. Məktəbin idarə olunmasında maraqlı tərəflərin iştirakının təmin edilməsi və maliyyə müstəqilliyi üçün mənbələrin tapılması da vacib məsələlərdəndir. Bu gün müasir idarəetmə bilik və bacarıqla yiyələnmiş, informasiya texnologiyalarına bələd, zəruri pedaqoji və psixoloji bilikləri olan, strateji düşüncə tərzini sərgiləyən, ölkəmizin təhsil və sosial inkişafına töhfə verə biləcək məktəb direktorlarına ciddi ehtiyac var. Sevincidir ki, Təhsil Nazirliyi idarəetmə sahəsində sadalanan peşəkar sənədlərə malik direktorların hazırlığı məqsədilə təlimlər keçirməyi planlaşdırır. Əminəm ki, bu təlimlərin yekununda "Keyfiyyət sertifikatı" əldə edəcək iştirakçıların nailiyyətləri idarəetmə sahəsində müsbət nəticələrə səbəb olacaq.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Sadələdiyim bu məsələlər vaxtaşırı müzakirə mövzusu olmuşdur. Ayı-ayrı təhsil işçilərinin bu məsələlərə bağlı özünəməxsus fikirləri də vardır.

Çox təqdirəlayiq haldır ki, 24 oktyabr 2013-cü il tarixdə cənab Prezidentin sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nda sadələdiyim problemlərin həll edilməsi üçün genişmiqyaslı tədbirlər nəzərdə tutulur. Yeri gəlmişkən, strateji hədəflərdən biri kimi 12 illik ümumi təhsilə keçidin təmin olunmasını, tam orta təhsil pilləsində tələmin müxtəlif istiqamətlər üzrə

bölünməsinə qeyd etmək istərdim. 10 illik icbari ümumi orta təhsil və 2 illik tam orta təhsil modelinə keçid şagirdlərə öz arzusu və istəklərinə uyğun alverişli seçim imkanları verəcək.

Nəzarinizə çatdırım ki, rəhbərlik etdiyim akademik Zərifə Əliyeva adına lisey hazırda həmin təhsil modelinə uyğun fəaliyyət göstərir. Liseydə təhsil müxtəlif istiqamətlər üzrə təşkil edilmişdir. Bu, o deməkdir ki, şagirdlər tam orta təhsil pilləsində, əsasən, seçdikləri istiqamətlər üzrə tələb olunan bilik və bacarıqlara yiyələnirlər. Fəaliyyətimiz dövründə liseyin 500 nəfər məzun olmuşdur ki, onların hamısı bu gün müxtəlif ali məktəblərdə təhsillərinə uğurla davam etdirir. Təkcə bu fakt yüksək nəticəyə qısa zamanda nail ola biləcəyimizə inanmaq üçün əsas verir. Odur ki, strategiyanın çox vaxtında təsdiq edilməsinə sevinirik və həlli ilə bağlı bütün imkanların səfərbər olacağına əminik. Təhsilin inkişafını özündə ehtiva edən bu sənəddə nəzərdə tutulmuş strategiyanın həyata keçirilməsi mexanizmini düzgün qura bilsək, təhsil sektoru Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişaf tələblərinə cavab verən səviyyəyə yüksələcəkdir. Yalnız o zaman təhsilimiz ümummilli lider Heydər Əliyevin arzularını reallaşdıracaq və bununla da bütün həyatını və varlığını həsr etdiyi doğma Azərbaycanımıza daha da qüdrətlənəcək, inkişaf edəcəkdir.

Milli təhsilimizin inkişafı naminə birgə fəaliyyətimizdə hamımıza uğurlar arzulayıram.

İSMAYILLI PEŞƏ TƏDRİS MƏRKƏZİNİN DİREKTORU ZAVUR MURADOVUN ÇIXIŞI

Hörmətli sədarət!

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 24 oktyabr 2013-cü il tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nda göstəriləndiyi kimi, son illər arzusunda həyata keçirilən məqsədyönlü islahatlar ölkədə siyasi və iqtisadi sabitliyin bərqərar olmasına, sosial-iqtisadi inkişaf meyillərinin möhkəmlənməsinə şərait yaratmışdır. Ölkəmiz inkişaf edəcək hədəfləri yenilən və bir zaman xəyal etdiyimiz məqsədlər hazırda məqsədyönlü sosial-iqtisadi siyasət nəticəsində uğurla həyata keçirilir. Respublikamız özünü sosial-iqtisadi inkişafında keyfiyyətə yeni mərhələyə qədəm qoymuşdur. Ölkədə bütün resurslardan, o cümlədən əmək ehtiyatlarından səmərəli istifadəni təmin etmək üçün iqtisadi cəhətdən güclü və yüksək sosial standartlara malik cəmiyyətin qurulması bu mərhələnin əsas prioritetinə çevrilmişdir.

İlk peşə-ixtisas təhsili ümumi təhsilin tərkib hissəsi olmaqla yanaşı, ölkənin sosial-iqtisadi inkişafında da mühüm rol oynayır. Belə ki, əmək bazarının ixtisaslı işçi qüvvəsi ilə təmin edən bu sahə sağlam vətəndaş cəmiyyətinin formalaşmasına da təsir edir. Cəmiyyətimizdə heç də həmişə peşə təhsilə birmənalı münasibət bəslənilməyib. Bu da peşə təhsili sahəsinin inkişaf etməsinə öz mənfi təsirini göstərmiş və göstərməkdə davam edir. Belə ki, inkişaf etmiş ölkələrdə yuxarı sinif şagirdlərinin 40-60%-i öz təhsillərini peşə təhsili müəssisələrində davam etdirməyə üstünlük verməliyə və bununla da gələcək karyeralarını erkən vaxtlardan

qurmağa başlamalarına baxmayaraq, ölkəmizdə hələ də bəzi vətəndaşlarımız öz övladlarını peşə təhsili müəssisələrinə göndərməkdə tərəddüd edirlər. Fikrimcə, peşə təhsili işçilərinin qarşısında duran əsas məqsədlərdən biri də məhz yaxın illərdə itcətiməyimiz peşə təhsili haqqında formalaşmış mənfi münasibətin aradan qaldırılması ilə əlaqədər olaraq ciddi işlər göstərilməlidir.

Bu gün hamımızı düşündürən məsələlərdən biri də peşə təhsilinin gələcək inkişafının necə olmalıdır. Bir peşə təhsili müəssisəsinin rəhbəri kimi mənə də düşündürən məsələlərdən biri məhz müəssisəmizin ölkə, region və dünya kontekstində iştirakını necə təmin etməkdir. "Azərbaycan 2020: Gələcəyə baxış" İnkişaf Konsepsiyasında göstəriləndiyi kimi, enerji resursları və digər xammal ixracatçısı kimi tanınan ölkədən yüksək səviyyəli və rəqabətqabiliyyətli məhsullar istehsal edən ölkəyə çevrilməyi əsas hədəf kimi götürən respublikamız bütün sahələrdə olduğu kimi, təhsil sistemi də bu hədəfə nail olmaq üçün istiqamətləndirir. Belə ki, ilk növbədə insan resurslarının inkişaf etdirilməsi zəruridir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin təbrircə desək, "qara qızıl"ın insan kapitalına çevrilməsi üçün təhsil sistemi, o cümlədən bu sistem tərkib hissəsi olan ilk peşə-ixtisas təhsili də yenidən müasir dövrün tələblərinə uyğun formalaşmalıdır.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Peşə təhsili sisteminin müasir dövrün tələblərinə uyğun olaraq formalaşdırılması zamanı biz ölkə və dünya iqtisadiyyatında baş verən inkişaf tendensiyaalarını nəzərə almalı, bu tendensiyaaları qarşılaya biləcək sis-

temin qurulmasına çalışmalıyıq. Bu gün dünya əmək bazasında iş və işçiyə olan münasibət dəyişməkdədir. Artıq texnologiyaların sürətlə inkişaf etdiyi bir dövrdə işəgötürənlər tərəfindən işçiyə qoyulan tələblərin dəyişməsinə müşahidə edirik. Belə ki, Avropa Peşə Təhsili İnkişaf Mərkəzinin məlumatına əsasən, 2010-cu ilə müqayisədə 2020-ci ilə qədər daha yüksək bacarıqlar tələb olunan iş yerlərinin sayı 29%-dən 34%-ə qədər artacaq, eyni zamanda funksional baxımdan çox mürəkkəb olmayan iş yerlərinin sayı isə 23%-dən 18%-ə qədər azalacaqdır. Bu gün işəgötürənlər sadəcə funksional icra edə biləcək işçilərdən çox universal bacarıqlara malik olan işçilərə üstünlük verirlər. Beləliklə, müasir peşə təhsili sistemi dinləyicilərə yalnız standart peşə bilikləri və bacarıqları deyil, həmçinin onlarda kreativlik, tənqidi təfəkkür, çevik idarəetmə və qərarvermə qabiliyyətlərinin, kollektivdə işləmək və təşəbbüskarlıq vərdişlərinin formalaşmasına yardım etməlidir.

Hazırda ölkəmizdə iqtisadiyyatın müxtəlif sahələri üzrə innovativ və yüksək texnologiyalar üzrə sənaye müəssisələri, texnoparkların yaradılması, alternativ enerji mənbələrinin geniş istifadə edilməsi, yaşıl texnologiyaların sahələri üzrə layihələr həyata keçirilməkdədir. Bu, həm ölkəmizin iqtisadiyyatının şaxələnməsinə yardım edir, həmçinin təhsil sistemi üçün də yeni hədəflərin müəyyənləşdirilməsinə təsir edir. Belə ki, artıq peşə təhsili sistemi də illərlə formalaşmış ənənəvi sahələr üzrə ixtisaslı kadrların hazırlanması ilə yanaşı, müasir və bəzi hallarda mürəkkəb sayılan sahələr üzrə kadrların hazırlanmasına istiqamətlənməkdədir. Yəni də Avropa Peşə Təhsili İnkişaf Mərkəzinin verdiyi məlumata əsasən, 2020-ci ilə qədər yaşıl iqtisadiyyat sahəsi üzrə yaranılacaq iş yerlərinin sayı 20 milyona çatacaqdır və biz əgər bu sahədə inkişaf etmiş ölkələrlə rəqə

bət aparmaq istəyiriksə, mütləq sürətlə peşə təhsili sistemini də bu tələblər əsasında formalaşdırmağa çalışmalıyıq.

Bununla yanaşı, zənnimcə, peşə təhsilinin fəlsəfəsində də müəyyən dəyişikliklərin edilməsi vaxtı çatıb. Belə ki, uzun müddət peşə təhsili yalnız işəgötürənlər üçün ucuz, ixtisaslı işçi qüvvəsi hazırlayan bir sahə kimi formalaşıb. Lakin müasir dövrdə biz ixtisaslı işçi qüvvəsi hazırlamaqla yanaşı, həmçinin gələcəyini işəgötürəni də hazırlamalıyıq. Yəni çalışmalıyıq ki, dinləyicilərimizə ələ bilik, bacarıq və kompetensiya əsasında bilək ki, onlar qısa müddət ərzində öz işlərini qura və işəgötürən kimi fəaliyyətlərini davam etdirə bilsinlər.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Peşə təhsilinin inkişafına işəgötürənlərin iştirakı olmadan nail olmaq çox çətin. Belə ki, peşə təhsilinin inkişaf etdiyi ölkələrin təcrübəsi göstərir ki, təhsil müəssisələri ilə işəgötürənlər arasında sosial partnyorluq əlaqələrinin inkişaf etdirilməsi kadr hazırlığının keyfiyyətinə və nüfuzuna müsbət təsir göstərir. Fikrimcə, bu gün peşə təhsilinin əsas problemlərindən biri məhz işəgötürənlərə səmərəli əlaqələrin olmamasıdır. İnkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsi göstərir ki, peşə təhsili sisteminin səmərəliliyinin və nəticəyəndirliyi üçün təmin edilməsi üçün işəgötürən təşkilatların bu prosesdə fəal iştirak etməsi zəruridir.

Fikrimcə, peşə təhsili müəssisələri işəgötürənlərlə əməkdaşlıq əlaqələrinin gücləndirilməsində təşəbbüskarlığı öz üzərlərinə götürməklə kadr hazırlığı prosesinin keyfiyyətinin yüksəlməsinə nail olmalıdır. Bu gün peşə təhsili müəssisələri nəinki işəgötürənlər tərəfindən kadr hazırlığına dair təkliflər gözləməli, eyni zamanda özləri aktiv olaraq əmək bazasına müxtəlif proqramları təklif edərək işəgötürənlər, işsiz və iş axtaran vətəndaşlar üçün alternativ imkanlar

yaratmalıdır. Bununla yanaşı, müasir tipli peşə təhsili müəssisələrinin yaradılması və dövrün tələblərinə müvafiq proqramların inkişaf etdirilməsi vasitəsilə biz yaxın zamanda işəgötürənlərin diqqətini öz üzərimizə cəlb edə və peşə təhsilinin inkişafına nail ola bilərik.

Təsəvvüf deyil ki, Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi peşə təhsili sisteminin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi və kadr hazırlığı prosesinin keyfiyyətini yüksəldilməsi məqsədilə son zamanlar həyata keçirdiyi "Müasir Azərbaycan peşəkarları" layihəsinin icrasına başlamışdır. Əslində layihənin adı bu gün peşə təhsilinin əsas məqsədini xarakterizə edir. Belə ki, bu gün bizim əsas məqsədimiz əmək bazasının tələbinə müvafiq olaraq peşəkarların hazırlanmasıdır. Layihələrin icmalı göstərir ki, peşəkar kadrların hazırlanmasına sistemli yanaşdıqda kadr hazırlığı prosesinin səmərəli və keyfiyyətli olmasına nail olmaq olar. Həyata keçirilən layihələr çərçivəsində Təhsil Nazirliyinin maddi və metodiki dəstək verməsi ilə yanaşı, işəgötürənlərin bu prosesdə fəal iştirak etməsi əmək bazasında, doğrudan da yüksək ixtisaslı kadrlara olan tələbatı artırır.

Bundan başqa, bu günlərdə Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi ilə Dövlət Neft Şirkəti və "Azərsu" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti arasında ilk peşə-ixtisas təhsili müəssisələrinin fəaliyyətinin dəstəklənməsi barədə ikitərəfli əməkdaşlıq memorandumlarının imzalanması, ayrı-ayrı biznes qurumları və işəgötürənlərlə quruluşmuş işgüzar münasibətlər sübut edir ki, yaxın vaxtlarda peşə təhsili üzrə təhsilverənlərin və təhsilənlərin bilik və bacarıqlarının artırılma-

sı, onların elmi-texniki yeniliklərə uyğunlaşması istiqamətində birgə tədbirlərin həyata keçirilməsi və peşə təhsili sisteminin icimai statusunun yüksəldilməsi məsələləri öz həllini tapacaqdır.

Respublikamızın iqtisadiyyatının sürətlə inkişafı kontekstində ayrı-ayrı sahələr üzrə ixtisaslı və peşəkar kadrlara tələbat yaranır ki, bu da təbii olaraq ömürboyu təhsilləmə zərurətini yaranmasına səbəb olur. Bununla yanaşı, əmək bazasının təhsili göstərir ki, informasiya və texnologiyaların sürətlə inkişaf etdiyi bir dövrdə müəyyən müddət əvvəl əldə edilmiş bilik və bacarıqlar istifadəyə yarasız və yaxud qismən yararlı olur və ya bu kompetensiyalar fərdin inkişafına səbəb ola bilmir. Eyni zamanda əmək bazasında aparılan araşdırma göstərir ki, məşğul əhəlinin 1/3 hissəsi işlədikləri sahə üzrə heç bir peşə təhsili sonadına və yaxud həmin sahədə işləyə biləcək müvafiq sənədə sahib deyillər. Lakin təhsil sənədlərinin olmaması bilik və bacarıqlarının, kompetensiyalarının olmaması demək deyil, sadəcə, onların karyeralarının inkişafına maneə törədir. Belə ki, vətəndaşların təhsil sənədinin olması onların gələcək karyeralarının inkişafına yardım edəcəkdir. Belə olduğu təqdirdə vətəndaşların fasiləsiz peşə təhsili ilə əhatə olunmasına ehtiyac vardır. Yaşlıların və praktiki bacarıqları olan peşəkarların qismətdə təhsil kurslarına cəlb edilməsi gündün tələbənin çevrilməsidir.

Hörmətli qurultay iştirakçıları, öziz müəllimlər, mən də ilk öncə adadın sızı və sizlərimizdə bütün Azərbaycan müəllimlərinin təbrik edirəm. Sizə fəaliyyətinizdə yeni-yeni uğurlar arzu edirəm.

BAKİ ŞƏHƏRİ 43 NÖMRƏLİ MƏKTƏB-LİSEY KOMPLEKSİNİN DİREKTOR MÜAVİNİ KƏMALƏ BƏDƏLOVANIN ÇIXIŞI

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Azərbaycan müəllimlərinin XIV qurultayı ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında əlamətdar bir hadisədir. Hazırda bütün təhsil işçilərinin diqqəti bu qurultaya yönəlmisdir, çünki bu qurultayda möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin tarixi sərəncamı ilə təsdiq olunmuş "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"ndan irəli gələn vəzifələrə həyata keçirilməsi, Azərbaycan təhsilinin gələcək inkişaf yollarının müəyyən edilməsi istiqamətində mühüm qərarlar qəbul olunacaqdır.

"Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda müxtəlif səbəblərlə yanaşı, sağlamlaşdırılmalı olan, uşaqların sağlamlıq imkanlarının asılı olma-yaraq, hər bir vətəndaşa təhsil almaq imkanının yaradılması müddəasının təsbit edilməsi və bunun təhsil sahəsində dövlət siyasətinin əsas prinsiplərindən biri kimi qeyd olunması, heç şübhəsiz, dövlətimizin humanist mahiyyətinin parlaq təzahürüdür.

Məlum həqiqətdir ki, insanın hansı sağlamlığı vəziyyətində dünyaya gəlməsi bilavasitə onun özündən asılı deyildir. Bununla belə, istərsə əqli, istərsə də fiziki cəhətdən qüsurlu şəxslərin cəmiyyətdə "artıq adam" a çevrilməməsi hamımızdan, xüsusilə də biz təhsil işçilərindən çox asılıdır. Çünki insanın şüurlu həyatla ilk təmasları, məsuliyyətli dövrü, inkişafı, bir qayda olaraq, təhsildən başlanır.

Ölkəmizdə sağlamlaşdırılmalı olan məhdud uşaqların təhsilinin təşkilı üzrə hərtərəfli imkanlar mövcuddur və hazırda onlar üçün təhsil müəssisələrinin geniş şəbəkəsi yaradılmışdır. Lakin sağlamlığında ciddi qüsurlu

ları olan uşaqlar da var ki, onlar daha artıq qayğı və diqqətə məhtacdırlar, onların təhsilinin təşkilı xüsusi forma, yanaşma tələb edir. Bunun ən optimal nümunəsi inklüziv təhsildir.

Uşaqların inklüziv təhsilə cəlbı tarixi Azərbaycanda o qədər də uzaq keçmiş deyildir. Artıq inklüziv təhsil layihəsinin həyata keçirilməsindən 8 il keçir. Çalışdığımız məktəb-lisey kompleksində inklüziv təhsilə 12 uşaqla başlamışamıza baxmayaraq, hazırda 60 şagirdlə davam edirik. Bu şagirdlərlə iş səmərəli təşkil etmək üçün müəllim köməkçiləri ştatı ayrılmışdır. Müəllim və müəllim köməkçiləri ibtidai siniflərdə nitq pozuntusu olan, uşaqların cəsarətindən istifadə etmək çətin, autizm diaqnozu ilə qəbul edilən, bir sözlə, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlarla işləyirlər. Bəşinci sinifdən isə şagirdlərimiz təhsillərini müəllim köməkçilərinin iştirakı olmadan müstəqil şəkildə davam etdirirlər. Xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqları cəmiyyətin layiqli üzvü etmək həminin diqqətindədir. Onlara sağlam uşaqlarla bir yerdə təhsil almaq şansının verilməsi isə yaşımaşmaq həvəsini, gələcəyə ümid hissini, özərlərinə inanı, müstəqil qərar vermək imkanını yaradır və artırır. Artıq sağlamlığı məhdud olan uşaqlar da öz hüquqlarını bilir, tələb edir, cəmiyyətin bərabər hüquqlu bir üzvü olduqlarını sübut etməyi bacarırlar. Bu təcrübəni illərdir təbiiq edən bir təhsil müəssisəsi kimi əminliklə deyə bilərik ki, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqların ələ gözümlərin qarşısında pilla-pilla, nəzərəcarpacaq dərəcədə inkişaf edib sinif əlaçılarına çevrilmələrinin, hətta sağ-

lam uşaqlara belə qayğı göstərmələrinin şahidi olmuşuq. Onu da qeyd edək ki, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan şagirdlərlə birlikdə təhsil alan sağlam uşaqlar digərlərindən çox fərqlənilir. Belə ki, onlar daha qayğıkeş, diqqətli, yardımsevar, inancılı, cəmiyyətdə, sosial həyatda olan hər cür qeyri-adiliyi normal qarşılayan şəxsiyyət kimi yetişirlər.

Valideynlərimiz övladlarının tərbiyyəsində yaxından iştirak edir, inklüziv təhsilin icrasında və onun inkişafında onlar müəllim və müəllim köməkçiləri ilə birlikdə əsas aparıcı qüvvəni təşkil edirlər. Bütün uşaqların eyni hüquqlara malik olmaları valideynlər tərəfindən hörmətlə qarşılanır.

Bir də onu qeyd etmək istəyirik ki, inklüziv təhsil məktəbin icma ilə daha sıx dostluq, partnyorluq şəraitində münasibət qurmasına gətirib çıxarar. Bunu biz öz kollektivimizdə bir sahədə təcrübəsindən görə bilərik. Dəfələrlə milli və beynəlxalq ekspertlər inklüziv təhsilin gedici ilə tanış olarkən məhz bu işin qurulmasında, icmanın məktəbə maraqlarının artmasında şahidi olduqlarını vurğulayıblar.

Layihə çərçivəsində pedaqoji kollektivin üzvləri bir neçə beynəlxalq səviyyəli konfrans və seminarların iştirakçıları olaraq Şotlandiya, Rusiya, Litva, Ukrayna kimi dövlətlərdə bu istiqamətdə olan təcrübəni öyrəniblər.

Pedaqoji kollektivin məqsədyönlü işinin nəticəsi kimi qeyd etməliyik ki, inklüziv təhsil təkcə yaşadığımız həmsəhi səbəbdən geri qalan uşaqlar deyil, məktəbin bütün şagirdlərini əhatə edir. 8 il öncə bu münasibətlə valideynlərin yalnız bir hissəsi razılaşdırsa, hazırda əksəriyyət vü fikirdədir. Dəməli, bu gün deyə bilərik ki, inklüziv təhsilin əsas məqsədinə - müasir dövrdə psixofiziki inkişafda fərqlənən uşaqların hüquqlarının tanınması, onlara dövlət və cəmiyyət tərəfindən yeni baxışın formalaş-

masına az da olsa nail olurdu.

Inklüziv təhsilə başladığımız dövrdə əsasən iki problemlə üzləşirdik: məktəb pedaqoji kollektivinin psixoloji problemi (Bunun öhdəsindən biz gələ bilərikmi?), adi uşaqlar və onların valideynlərinin problemi (Biz kimlə oxuyuruq? Bizim övladımız necə uşaqlarla oxuyur?). Bu gün üzləşə qeyd edə bilərik ki, bu iki problem öz həllini tapıb. Bu gün soruşsalar ki, inklüziv təhsil bizim kollektivə nə verdi, cavabımız bu olar ki, biz icmanın, valideynlərin hörmətini qazandıq, belə bir böyük 2 problemin öhdəsindən gəldik.

Müasir dövrdə xüsusi təhsilin sistemi tamamilə dəyişir, cəmiyyətin, dövlətin bu sahəyə diqqəti zaman-zaman artır. Bu mənada müəllim cəmiyyətin, müəllim hazırlığının əhəmiyyəti, şəbhsiz ki, böyükdür.

Möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin dediyi kimi, təhsil sisteminin səmərəliliyində, onun nailiyyətlərindən formalaşmasında müəllim amilinin həlledici əhəmiyyəti nəzərə alınmalıdır. Müəllim hazırlığının gücləndirilməsi xüsusi önəm verilməlidir. Bütün ümumi təhsil müəllimləri üçün fəal (interaktiv) təlim texnologiyaları və inklüziv təhsil üzrə məqsədlı ixtisasatırma təmin edilməlidir.

Bu sistemə mükəmməlliyi bir müəllimlərdən çox asılıdır. Həsab edirik ki, pedaqoji kollektiv inklüziv təhsillə bağlı ideyalarını digər təhsil müəssisələri ilə paylaşmalıdır. Bu ideyaların bəyənilməsi istiqamətində iş qurulmalıdır. Bundan əlavə, pedaqoji kollektiv məktəbin yerləşdiyi ərazidə fiziki və sosial məcənlərə rast gələn uşaqlar haqqında məlumatlı olmalıdır, beləliklə, icma ilə bərabər gələcəkdə bu cür uşaqların cəmiyyətdə inteqrasiya məsələsi heç bir hüquq pozuntusu olmadan həyata keçirilməlidir. Bu isə, öz növbəsində, Uşaqların Hüquqları Konvensiyasından irəli gələn

öhdələklərin bütün şagirdlərə eyni dərəcədə şamil edilməsi məsələsinə hər bir pedaqoji kollektiv qarşısında qoyacaqdır.

Lakin zaman keçdikcə başa düşürük ki, yeni problemlərlə üzləşməli oluruq. Onların bəzilərini sizin diqqətinizə çatdırmaq istədik.

Əvvəla, belə uşaqların adaptasiya dövrü çətin yaşanır. Bu zaman defektoqlara, psixoloqlara böyük ehtiyac yaranır. Eyni zamanda ixtisaslaşmış müəllim köməkçiləri də azlıq təşkil edir. Bundan əlavə, bu uşaqlar üçün məktəbdə xüsusi şəraitin olmasının vacibliyini və sosial işçilərə olan tələbatı da qeyd etmək istədik. Xüsusilə texniki təminatın olmaması da qarşımıza çıxan problemlərdəndir. Yeni tikilən tədris binalarında bu kateqoriyadan olan uşaqların xüsusiyyətləri nəzərə alınmalıdır. Vərgüləyək ki, cəmiyyətdə inklüziv təhsil az təbliğ olunur. Belə ki, valideynlər arasında maarifləndirmə baxımından böyük işlər görülməsinə ehtiyac duyulur. Onlara düzgün məlumatın verilməsi, eyni zamanda bu mövzunun kütləvi informasiya vasitələri tərəfindən işıqlandırılması, valideynlərə, ümumiyyətlə, cəmiyyətimizdə yanlış təsəvvürlərin yaranmasının qarşısının alınması və bu yöndə aparılan işlərə xüsusi diqqət ayrılması

vacib məsələlərdəndir.

Fənn standartları, kurikulumlar və dərslərin hazırlanması zamanı inklüzivliyin nəzərə alınmaması da müəyyən çətinliklər yaradır.

İkinci müəllim hazırlığı və ixtisaslandırma kursları zamanı inklüziv təlimin öyrədilməsi də məqsəduyğun olardı.

Çıxışımı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev cənablarının 29 dekabr 2012-ci il tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan 2020: Gələcəyə baxış" İnkişaf Konsepsiyasından mütləq təhsil sistemi ilə bağlı fikirlərlə bitirmək istəyirəm.

"12 illik ümumi təhsil sistemində keçid təmin ediləcək, bununla əlaqədar şagirdlərin idrak fəallığını, ümumi inkişafını ləngidən mövcud "yaddaş məktəbi"ndən "təfəkkür və düşüncə məktəbi"nə keçidin təmin olunması məqsədi ilə sistemli tədbirlər görülməlidir. Tam orta təhsil səviyyəsində təhsil təməyüllər üzrə təşkil olunacaq, istedadlı uşaqlar üçün inkişafetdirici fərdi proqramlar yaradılacaqdır. Eyni zamanda, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan, sağlamliq imkanları məhduu uşaqlar üçün də müxtəlif inkişafetdirici, kompensasiyaedici inklüziv təhsil proqramları tətbiq ediləcəkdir".

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

BAKİ ŞƏHƏRİ "ZƏNGİ" LİSEYİNİN TARİX MÜƏLLİMİ TALEH ŞAHBAZOVUN ÇIXIŞI

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Bu mətbərdə tədbirdə iştirakımdan dolayıq fəxr duyaraq gənc müəllimlərin adından sizi salamlayıq, çətin və şərəfli işinizdə uğurlar arzu edirəm.

Sırr deyil ki, insanın şəxsiyyət və vətəndaş kimi formalaşmasında, onun təhsil və inkişafı müəllimlərin rolu danılmazdır. Görkəmli alim Nəsirəddin Tusi "Əxlaqi - Nəsir" əsərində müəllim peşəsinə yüksək qiymət verərək yazmışdır: "Varlıqları ən aşağı dərəcədə kainatın ən şərəfli mərtəbəsinə qaldıran sələmdən daha şərəfli nə ola bilər?". Zamanəsinin dahi şəxsiyyəti Mustafa Kamal Atatürk müəllim əmilinə son dərəcə böyük önəm verərək demişdir: "Milleti yalnız və yalnız müəllimləri xilas edə bilər". Ulu öndər Heydər Əliyev də "Müəllim adı ən yüksək addır. Mən yer üzündə müəllimdən yüksək ad tanımıram" demişdir.

Müəllim haqqında zaman-zaman de-yilmiş bu fikirlər göstərir ki, dövründən asılı olmayaraq, həmişə əsl müəllim milli sərvət kimi qəbul edilmişdir. Müəllimlik yeganə peşədir ki, həyatda onun heç bir alternativiyoxdur. Zaman keçəcək, cəmiyyət və həyat daha yüksək inkişaf mərhələsinə çatacaq, lakin müəllim peşəsi yenə də bütün peşələrin zirvəsində dayanacaqdır.

İnsanlar nə üçün çox çətin olan müəllim peşəsini seçirlər? Fikrimcə, bu sualın əsl müəllimlərin sayı qədər cavabı vardır. Lakin aydın olan odur ki, həmin insanlar müəllim kimi doğulurlar, sonradan onu arzu edirlər və talelərini bu peşəyə bağlayırlar. Təsədüfi deyildir ki, əsl müəllimlər üçün başqa peşə olmur, onlar heç bir zaman öz peşələrini dəyişə bilmirlər.

Xalq arasında belə bir fikir də mövcuddur ki, müəllim cəmiyyətin güzgüsüdür. Bu onunla bağlıdır ki, insanların fikir və düşüncələrinin, həyata baxışlarının formalaşmasında, dəyişməsinə müəllim müstəsna rol oynamaqla bütün cəmiyyətin süurunda dəyişiklik etmək gücünə malikdir. Bu səbəbdən peşəkar kompetensiyalara malik müəllimlərin seçilməsi Təhsil Nazirliyinin əsas strateji hədəflərindən biridir.

Son dövrlərdə təhsil sahəsində atılan ən uğurlu addımlardan biri müəllimlərin işə qəbulunun mərkəzləşdirilmiş müsabiqə yolu ilə həyata keçirilməsidir. Heç şübhəsiz ki, insanların peşə seçərkən rəhbər tutduqları əsas prinsiplərdən biri gələcəkdə işlə təmin edilmə şansının hansı dərəcədə olmasıdır. Artıq müəllimlik peşəsinə yiyələnmək istəyən hər bir şəxs işlə təmin olunub-olunmamasının özündən asılı olduğunu anlayır. Bu işə həmin şəxsin məsuliyyətini daha dərindən dərk etməsinə şərait yaradır və onun özünə inamını artırır. İşə qəbulun belə bir formada həyata keçirilməsi ixtisasını dərin-dən bilməyən, pedaqoji biliklərə kifayət qədər yiyələnməyən müəllimlərin məktəbdə xil olmasının qarşısını alır. Yeni işə qəbul olunmaq istəyən müəllimlərin bu sistemə olan marağının artmasının əsas səbəblərindən biri də müsabiqənin tam şəffaf, ədalətli və elektron vasitələrin geniş tətbiqi ilə həyata keçirilməsidir. Müsabiqədə iştirak üçün elektron arıza verənlərin sayının hiss olunacaq dərəcədə artması şəffafliqin doğurduğu inamın nəticəsidir.

Mən də bu müsabiqədə keçərək Lerik rayonunun uçqar dağ kəndində 4 il müəllim işləmişəm. Hökumətin qərarına əsasən ha-

vasiləndirmə tədbirlərindən yararlanmışam. Xüsusi vurğulamaq istəyirəm ki, o illər mənə çox şey qazandırmış, özümə inam yaratmışdır. Üzümü gənc müəllimlərə tutub deyirəm ki, ilk təcrübə üçün rayon və kənd məktəblərini seçsənlər, bu zəiflik əlaməti deyil, gələcək uğurların başlanğıcı və vətənpərvərlik hissinin bariz nümunəsidir.

Məlum olduğu kimi, hələ də respublikamızın ucqar kənd məktəblərində müəllim çatışmazlığı müşahidə olunur. Bu gün həmin məktəblərdə təhsil alan şagirdlərin gözü yoldadır. Onların bizim kimi gənc müəllimlərə ehtiyacı vardır. İnsan o vaxt xoşbəxt olur ki, o, kimsəyə ehtiyacı olmasın. Ən böyük xoşbəxtlik isə xalqa, vətənə layiqincə xidmət etməkdir. Ona görə də bu gün bu yüksək tribunadan bütün gənc müəllimləri ucqar kənd məktəblərində işləyərək vətənpərvərlik borcunu yerinə yetirməyə çağırıram.

Fürsətdən istifadə edərkən bir məqamı da diqqətə çatdırmaq istərdim. Ucqar məktəblərin kadr təminatı probleminin həlli yollarından biri də gənc müəllimlər üçün nəzərdə tutulan həvəsləndirmə tədbirlərinin əhəmiyyətli dərəcədə gücləndirilməsidir.

Onu da vurğulamaq istərdim ki, Təhsil Nazirliyinin biz müəllimlər üçün yaratdığı əlverişli imkanlardan istifadə edərkən cari ildə müsabiqədə yenidən iştirak etdim və ən yüksək göstərici ilə Bakı şəhərindəki "Zəngi" liseyinə işə qəbul olundum.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Ölkə Prezidentinin Sərəncamı ilə "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nın təsdiq edilməsi təhsil tariximizdə ən əhəmiyyətli hadisədir. Strategiyadakı hədəflərdən biri və ən vacibi təhsilçilərin fərdi xüsusiyyətlərini nəzərə alan innovativ təlim metodları və texnologiyaları vasitəsilə təhsilin məzmununun səmərəli mənimsənilməsinə təmin edən

yüksək nüfuzlu təhsilverənlərin formalaşdırılmasıdır.

Bizim üçün əhəmiyyətlidir ki, həyata keçiriləcək tədbirlər nəticəsində müəllimlərin peşəkarlıq səviyyəsinin daim yüksəlməsinə təmin edən yeni sistem yaradılacaq, təhsil müəssisəsi səviyyəsində, tədricən ayrılaraq peşəkarlıq səviyyəsinin artırılması üzrə innovativ modellər tətbiq ediləcək, artıq tətbiqinə başlanılmış modul-kredit və rəqəbatəsaslı təlimlər sisteminin inkişaf etdirilməsi və müəllimlərin peşəkarlıq səviyyəsinin davamlı şəkildə yüksəldilməsi təmin ediləcəkdir.

Rəqəbat mühiti yaranan, peşəkar təlimçilər komandasının formalaşdırılmasını nəzərdə tutan, ehtiyaca uyğun proqram seçiminə imkan verən yeni ixtisasartırma modeli müəllimlərə XXI əsr bacarıqları adlandırılan təlim və innovasiya, həyat və peşəkarlıq bacarıqları kimi universal bacarıqların asılmasına xidmət edəcəkdir.

Ən əhəmiyyətli cəhətlərdən biri də odur ki, müəllim peşəsinin itirilmiş nüfuzu bərpa ediləcək, bu sahədə dövlət siyasəti inkişaf etdirilməklə sənə və nəticə əsaslı diferensiallaşdırılmış, əmək bazarında rəqəbatqabiliyyətli əməkhaqqı sistemi yaradılacaq. Müəllimin karyera inkişafı və fəaliyyətinin stimullaşdırılması üzrə kompleks tədbirlər həyata keçiriləcək.

Müəllim hazırlığı sistemində internatura modelinin tətbiqi nəticəsində peşəkar kompetensiyalara, praktik bacarıqlara malik müəllimlər hazırlanacaq, ümumilikdə pedaqoji kadr hazırlığı beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla həyata keçiriləcək.

Etiraf edirəm ki, ali məktəbdə təhsil aldığım dövrdə bu məsələlərə o qədər də diqqət yetirilmirdi. Pedaqoji təcrübə bir çox hallarda formalı keçirilirdi. Internatura modelinin tətbiqi, müəllimliklə bağlı praktik vərdişlərin asılınması üçün qismən əmək-

haqqı ödənilən bir illik təcrübənin bilavasitə məktəblərdə, xüsusilə ciddi ehtiyacı olan ucqar kənd məktəblərində keçirilməsi daha məqsədomüvafiq olardı.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Ölkə Prezidentinin qayğısı nəticəsində son illərdə təhsil infrastrukturunu əsaslı şəkildə yeniləşdirilib, məzmun, dərslər, qiymətləndirmə sistemi sahəsində nailiyyətlər əldə olunub. Bütün bunlar keyfiyyətə təsir edən amillərdir. Lakin etiraf etmək lazımdır ki, müəllim peşəkarlıq baxımından dəyişmədən təhsil sahəsində uğurlu islahatlar aparmaq, yüksək nəticələr əldə etmək mümkün deyildir. Möhz bu səbəbdən bu gün qarşıda duran əsas vəzifə təhsil müəssisələrində işləyən bütün müəllimlərin peşəkarlığının artırılması, onlara müvafiq bacarıqların verilməsidir. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, həmin müəllimlər arasında müasir kompe-

tensiyalara malik olmayan, köhnə qaydalarla, səmərəsiz metodlarla işləyənlər də az deyildir.

Bütün bunlar müəllimlərin peşəkarlıq səviyyəsinin yüksəldilməsi sahəsində beynəlxalq təcrübəyə uyğun yeni mexanizmlərin tətbiqini zəruri etmiş. Dövlət Strategiyasında müəllimlərin fəaliyyətinin sertifikatlaşdırılması (lisensiyalaşdırılması) nəzərdə tutulmuşdur.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

İnanıram ki, Dövlət Strategiyasına əsasən müəllim hazırlığı və onların peşəkarlığının inkişafı sahəsində həyata keçirilən tədbirlər ölkəmizdə müəllim nüfuzu və statusunun yüksəlməsinə, son nəticədə isə təhsilin keyfiyyətinin əhəmiyyətli dərəcədə artmasına birbaşa təsir edəcəkdir.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

ŞÜSA RTŞ METODKABİNETİNİN MÜDİRİ RƏSMİYYƏ MƏMMƏDOVANIN ÇIXIŞI

Hörmətli qurultay nümayəndələri!

Hörmətli qonaqlar!

Müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu, dünya azərbaycanlılarının ümummillî lideri, dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevin adını daşıyan bu məhəşəm Mərkəzdə keçirilən Azərbaycan müəllimlərinin XIV qurultayında çıxış etmək üçün mənə söz verildiyinə görə hədsiz qürur və sevinc hisləri keçirirəm.

Qurultayımız Azərbaycan təhsilinin taleyüklü problemlərinin həll olunduğu mühüm bir dövrə təsadüf edir. Möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş tarixi əhəmiyyətə malik "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası" sənədində gediş-gələcək globallaşan müasir dünyamızıda təhsilin prioritetliyi və müstəsna rolu bir daha təsdiqlənməklə XXI əsr Azərbaycan təhsilinin inkişaf istiqamətləri üzəgörsənliklə müəyyənləşdirilmişdir.

Biz hamımız hörmətli nazirimiz Mikayıl Cəbbarovun qurultay iştirakçılarına ünvanlanan analitik təhlil üzərində qurulmuş dərin məzmunlu maruzasını diqqətlə dinlədik. Heç şübhəsiz, bu məruzə ümumi ruhu və mahiyyəti ilə yerli təhsil orqanları və təhsil müəssisələrinin rəhbərləri, bütövlükdə hər bir təhsil işçisi üçün perspektiv proqram xarakterli daşıyır.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Dövr və zamanın tələblərinə görə ümumi təhsilin qarşısında duran məqsəd və vəzifələr bu və ya digər dərəcədə dəyişsə də bütün dövrlər üçün bir məqsəd dəyişməz qalmaqdadır. O da ülvə məqsədlərin ən əlisi sayılan uşaq və gənclərin vətənpərvərlik və vətəndaşlıq tərbiyəsidir.

Ulu öndər Heydər Əliyev təhsili,

təhsilin aktual problemlərinə həsr olunmuş konseptual siyasiya daşıyan çıxış və nitqlərində böyüməkdə olan gənclərin vətənpərvərlikdə tərbiyə edilməsini dəfələkən ön plana çəkir, bu nəticəni əməli təhsilin başlıca vəzifəsi kimi dəyərləndirir. Hesab edirəm ki, bu məqamda ulu rəhbərimizin bütün təhsil işçilərinə örnək olan çoxsaylı müdrik fikirlərindən bir nəçəsini xatırlatmaq yerinə düşərdi. Ulu öndər deyirdi: "Təhsilimizin ən böyük məqsədi Azərbaycan vətəndaşı hazırlamaqdır, müstəqil Azərbaycan cəmiyyətinin layəqətli üzvünü hazırlamaqdır. Məktəbdə vətənpərvərlik tərbiyəsi işini təkmilləşdirmək, onun forma və metodlarını rəngarəngliyinə salmaq, yüksək səmərəliliyinə nail olmaq lazımdır. Hər bir gənclə vətəndaş öz ölkəsinin əlverişli vətənpərvəri olmalıdır".

Dahi Heydər Əliyev siyasi-ideoloji kursunun layiqli davamçısı, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin ölkəmizin ictimaiyyətinə müraciətlə söylədiyi "Biz istiyyərik ki, gənclərsən bilikli, səvald olsun, eyni zamanda vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə alsın... Vətənə bağlılıq, Vətən sevgisi mütləq yüksək səviyyədə olmalıdır. Ümid edirəm ki, bizim bütün məktəblərimizdə vətənpərvərlik mövzusu dəfələkən gündəlikləndir. Vətənə bağlılıq, sevgi, peşakar və yüksək biliyə malik olmaq - bunlar ölkəmizi qabağa aparacaq" müddəası, heç şübhəsiz, müasir dövrdə təhsilimizin məqsədinin və fəlsəfi mahiyyətinin parlaq ifadəsidir.

Ulu öndərin adını daşıyan Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, Milli Məclisin deputatı Mehriban xanım Əliyevanın vətənimizin tarixinə həssas münasibəti xüsusi qeyd olunmalıdır. Mehriban xanım Əliyevaya ölkəmizdə və dünyada mədəniyyətə, idman

qayğı ilə yanan, elm, təhsil, səhiyyə sahələrində respublikada və beynəlxalq miqyasda böyük işlər görən bir insan kimi tanınır.

Heydər Əliyev Fondunun təşkil etdiyi və 2009-cu ildən keçirilən respublika müğam müsabiqəsi və Beynəlxalq Müğam Festivalı həm Azərbaycanda müğam sənətinə üz tutan gənclərin sayını artırır, həm də milli müğam musiqimizi dünyaya tanıdır. Mehriban xanım Əliyevanın maddi və qeyri-maddi mədəni dəyərlərimizin bərpası, qorunması və təbliği sahəsində zəngin və hərtərəfli fəaliyyəti vətənə, xalqa məhəbbətin bariz nümunəsidir.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

2013-2014-cü dərs ili hamımız üçün əlamətdar, yaddaqalan bir hadisə ilə başladı. Bu dərs ilindən etibarən məktəblərimizdə ilk dərsin "Mənəm Vətənim-döğmə yurdum" mövzusunda həsr edilməsinə dair hörmətli nazirimizin əmri uşaq və gənclərdə vətənpərvərlik əzminin və Vətən təassübünün gücləndirilməsi amilinin heç bir vaxt aktualıqlıqni itirməyən taleyüklü vəzifə olduğunu təhsil ictimaiyyətinə bir daha xatırladı.

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

Mən bu əlamətdar tədbirdə Şuşa rayonunu təmsil edənlər sırasındayəm. Məcbur köçkünlük həyatı yaşamaq bəlkə də maddi tərəfdən deyil, daha çox mənəvi cəhətdən ağırdır. Bizlərə ruh verən, ölkəmizdə hələm sürən coşğun fəaliyyət təmpindən kənarda qalmamağa sövq edən əsas əməli dövlət başçımız cənab İlham Əliyev tərəfindən işğal altında olan torpaqlarımızın düşmən ünsürlərdən azad edilməsi uğrunda məqsədyönlü və ardıcıl tədbirlərin həyata keçirilməsi, bu yolda göstərdiyi qatıyatiq və siyasi uzaqqörsənlikdir. Möhtərəm Prezidentimizizin yürütdüyü dinamik siyasət nəticəsində ölkəmizin iqtisadi qüdrətinin ildə artması, milli ordumuzun durmadan güclənməsi, Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə siyasi nüfuz

dairəsinin gediş-gələcək genişlənməsi düşmən üzərində qələbəmizi, döğmə Qarabağımızın azad edilməyən əni günbəğün yaxınlaşdırır. Bələ bir şəraitdə, ölkəmizin yağı düşmənlə üz-üzə durduğu bir vəziyyətdə gənclərimizin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyəsinin prioritet mahiyyət daşıması inkaredilməz həqiqət kimi meydana çıxır.

Bu gün ümumi təhsilin mədəniyyət istiqamətlərini şərhləndirən didaktik prinsiplərdən danışarkən onun nəticəyönlü və tələbəyönlü olması ilə yanaşı, həm də şəxsiyyətyönlü keyfiyyəti ön plana çəkilir. Əlbəttə, şəxsiyyətin bütövlüyünü təyin edən çox amillər mövcuddur, lakin onların arasında ən vacibi Vətənə, döğmə torpağa bağlılıq xüsusiyyətidir. Güman edirəm ki, görkəmli şairimiz Abbas Səhhatin ürəkli rəqətdə gətirən "Vətəni sevməyən insan olmaz, əslə ol şəxsə viedən olmaz" mısırları, əslində, bütün dövrlər üçün dənilməz həqiqət, əbədi çağırışdır.

Hazırda təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyasında irəli sürülməklə uyğun olaraq, digər həlli vacib məsələləri barələr, məktəbəqədər və ümumi təhsilin dövlət standartlarının və fənn kurikulumlarının təkmilləşdirilməsi və yeniləşdirilməsi istiqamətində işlər başlanmışdır. Elə bilirik ki, bu sənədlər hazırlanarkən istər məktəbəqədər, istərsə də ümumi təhsil məzmununda vətənpərvərlik komponentinin daha da gücləndirilməsi diqqət mərkəzinə qəkilmişdir. Eyni zamanda bütün fənlərin, xüsusiil Azərbaycan tarixi, coğrafiya, ədəbiyyat fənlərinin məzmununda vətənpərvərlik tərbiyəsinin mühüm tərkib hissəsi olan milli iftixar hissəsinin şğırdlərə tələq edilməsi ciddi nəzərə alınmışdır.

Həm də sirr deyil ki, şğırdlərin bir çoxu əksər hallarda yaşadıqları ərazidən kənara çıxmaq imkanına malik olmadıqlarından ölkəmizin ayrı-ayrı bölgələri, bu bölgələrdəki flora və fauna, mədəni abidələr, ta-

rixli məkanlar haqqında təsəvvürləri məhdud olur. Halbuki Vətənin özəlliklərini öz gözləri ilə görmək, onun gözəllikləri ilə mənəvi təmizdə olmaq şagirdlərdə böyük ruh yüksəkliyi, ictimai hisslərinin yaranmasında mühüm amildir. Ona görə də ümumtəhsil məktəblərinin tədris planlarına məqsədli ekskursiyaların daxil edilməsi və bu tədbirlərin təşkili üçün maliyyə imkanlarının artırılması məqsədəuyğun olardı.

Bu yerdə bir məqamı xatırlatmaq istərdim. Bir neçə il bundan əvvəl Təhsil Nazirliyinin təşəbbüsü ilə ümumtəhsil məktəblərinin şagirdləri arasında "Mən Vətənim, yaşadığım şəhər (kənd, qəsəbə) haqqında nələri bilirəm" mövzusunda inşa müsabiqəsi keçirilmişdi. Bu əhəmiyyətli bir tədbir idi, həm də ona görə ki, şagirdləri tədqiqatlar aparmağa sövq edirdi. O vaxt bu işlərin nəticələrinə görə məlum olmuşdu ki, şagirdlərin bir çoxu həttə öz yaşadığı yeri tarixi, coğrafiyası və digər özəllikləri barədə dolğun təsəvvürə malik deyillər. Bu, əlbəttə, düşündürücü bir haldır və gülməyən ehtimal ki, maarifləndirmə xarakteri daşıyan bu tipli tədbirlərin və layihələrin gələcəkdə davam etdirilməsi çox vacibdir. Həm də təklif edədim ki, xüsusi bir layihə çərçivəsində ölkəmizin hər bir bölgəsinin tarixini, coğrafiyasını, flora və faunasını, mədəni abidələrini, görkəmli şəxsiyyətlərini əhatə edən təlim materiallarının hazırlanması işi təşkil olunsun və fakültativləşdirilsin məktəblərdə tədris edilsin. Bu, bütün şagirdlər, xüsusilə də məcburi köçkün rayonlarının şagirdləri üçün müstəsna əhəmiyyət kəsb edirdi.

Gənclərimizin vətənpərvərlik tərbiyəsi, sübhəsi, bir çox amillərlə əlaqədardır. Yəqin hamı razılaşar ki, tərbiyə işi sahəsində şəxsi nümunə müstəsna əhəmiyyət kəsb edir. Vətənpərvərlik hissi öz-özünə yaranmır, bunu nəsihət hesabına etmək çox çətindir.

Təlimdə əyanilik necə mühüm rolə malikdirsə, tərbiyələnmə sisteminin düzgün qurulmasında da fərdi nümunə bir o qədər əhəmiyyətlidir. Bu mənada biz gənclərimizi görkəmli şəxsiyyətlərimizin, Vətən uğrunda qəhrəmanlıq göstərənlərin təmsilində tərbiyə etməliyik. Milli Qəhrəmanımız Mübariz İbrahimovun xası, lakin şərfli həyat yolu vətəni, millətini, xalqını sevmə hər bir Azərbaycan gənci üçün örnək olmalıdır. Mübariz İbrahimov bütün Azərbaycan gəncliyinə nümunədir.

Balko də bu hələlik bir arzu, ancaq bir anlıq təsəvvür edəndə ki, şagirdlər hər gün məktəblərin qarşısında Vətən uğrunda döyüşlərdə canlarını qurban verməmiş insanların şərəfinə qurulan rəsmi əbədi məşəl abidəsinin önündən keçib onların xatirəsinə yazılmağa məktəbə daxil olurlar, hesab edərik ki, onlar üçün bundan ibarətimiz və duyğulu mənzərə ola bilməz.

Hörmətli qurultay nümayəndələri!

Fürsətdən istifadə edərək bir məsələyə toxunmaq istəyirəm. Məlumdur ki, vətənpərvərlik tərbiyəsinə kütləvi informasiya vasitələrinin rolu müstəsna əhəmiyyət kəsb edir. Çox arzu edərdik ki, xüsusilə televiziya kanallarında gənclərimizin mənəvi tərbiyəsinə, vətənpərvərlik tərbiyəsinə həsr olunmuş verilişlərin sayı üstünlük təşkil etsin. Elə bilirik, çoxlarının fikrinə ifadə etməmiş olaram ki, dırmaqarası reyting gətirən bəzi verilişlərin gənclərimiz üçün heç bir əhəmiyyəti yoxdur.

Çıxışımın sonunda tam əminliyimi bildirmək istəyirəm ki, Azərbaycan dövlətinin, dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyevin müntəzəm diqqət və qayğısı sayəsində Azərbaycan təhsili durmadan inkişaf edəcək, dünya təhsil sisteminə öz layiqli yerini tutacaqdır.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

"ERNST & YANG HOLDİNGS (SİAYES) Bİ.Vİ." ŞİRKƏTİNİN AZƏRBAYCAN ÜZRƏ İDARƏDİCİ TƏRƏFƏŞİ İLQAR VƏLİYEVİN ÇIXIŞI

Hörmətli sədarət!

Hörmətli qurultay iştirakçıları!

İlk öncə sizin qarşınıza çıxış etməyə imkan verdiklərinə görə tədbirin təşkilatçılarına təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Mən biznes aləminin təmsilçisiyəm və ilk baxışdan təhsil sahəsi ilə birbaşa əlaqəm yoxdur. Çoxunuzda belə sual yaran bilər ki, niyə məhz mən bu tribunada çıxış etmək şərəfinə layiq görülmüşəm. Burada olmağımın bir neçə səbəbi var. Birincisi odur ki, mən özüm iki övladın valideyniyəm. Və onların təhsilinə və böyüməsinə laqəy qala bilmərəm. Mən hesab edərik ki, valideynlər məktəb həyatına daha fəal cəlb oluna bilərlər. Keyfiyyətli təhsil almış layiqli vətəndaşın yetişdirilməsi yalnız məktəbin yox, daha çox valideynlərin məsuliyyətidir. Valideyn özü bir müəllim olmalıdır. Biz valideynlər övladlarımız qarşısında düzgün prioritetlər qoymalıyıq. Övladlarımızın məktəbə motivasiyası və yanaşması həmin prioritetlərdən çox asılıdır. Eyni zamanda hesab edərik ki, effektiv və şəffaf fəaliyyət göstərən valideyn-müəllim-şagird icmaları yaradılmalıdır. Bu, valideynlər və məktəb arasında sıx əməkdaşlıq bir addım olaçaqdır. Son vaxtlar bu istiqamətdə müəllim işlər görülür və mən ümid edərik ki, yaxın gələcəkdə biz sizinlə bunun nəticələrini görəcəyik.

Hörmətli müəllimlər!

Mən eyni zamanda bir valideyn kimi yox, bir biznes təmsilçisi kimi də sizə müraciət etmək istəyirəm. Mən beynəlxalq audit və konsaltinq şirkətinin Azərbaycan üzrə rəhbəriyəm. Biz hər il onlarla gənc mütaxəssisi işə qəbul edirik. İnanın ki, işə qəbul edilən işçilərin dərindən biliklərə sahib olması hər bir şirkət üçün çox vacib bir amildir. Və burada söhbət yalnız nəzəri biliklərdən yox, daha çox praktik, peşakar biliklərdən gedir.

Qeyd etmək istərdim ki, gələcək peşakarlının hazırlanması üçün bütün məsuliyyət yalnız təhsil sisteminin üzünə düşməməlidir. Bu sahədə biznesin də öz vəzifəsi və məsuliyyəti var. Bütün dünyada, o cümlədən Azərbaycanda biznesin cəmiyyət qarşısında sosial məsuliyyəti konsepsiyası getdikcə geniş yayılır. Mən bu konsepsiyanın böyük tərəfdarıyam və hesab edərik ki, biz təhsil müəssisələri ilə daha sıx əməkdaşlıq etməliyik. İşgəgötürənlə işi arasında münasibət əmək kitabçasında yazılışdan başlamamalıdır. O aslində təhsil ocağının divarlarında bir müddət bundan öncə başlamalıdır. Həzrət ki dövrə respublikamızda həyata keçirilən uğurlu siyasət nəticəsində iqtisadiyyatımız çox sürətlə inkişaf edir. Bu səbəbdən işçilərə olan tələbat da çoxalır. Təhsil müəssisələri bazanın tələblərinə cavab verən peşakarlardan hazırlamalıdır. Biznes qurumlarının qarşısında isə təhsil ocaqlarına konkret tələbatı qatdırmaq vəzifəsi durur. Bununla bağlı ideyalarımız çoxdur. Amma vaxt məhdud olduğuna görə bunlardan yalnız bir qismini sadalamaq istərdim. Mən təhsil nazirinin çıxışında səslənən bir fikri çox dəstəkləyirəm. Qabaqçılıq şirkətlərin aparıcı müxtəssislərini tədris prosesinə cəlb etmək lazımdır. Bu, çox vacib bir faktordur. Tələblər üçün keyfiyyətli və aktual təcrübə proqramları yaratmaq lazımdır və s.

Hörmətli müəllimlər!

Çıxışımın sonunda mən sizə dərin təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. İşinizdə olan çətinliklərə baxmayaraq siz öz peşənizə, daim sədaqət qalmsınız. Çünki müəllimlik, mənim fikrimcə, adi bir peşə deyil. Müəllimlik insanın üzünə düşən ən şərəfli missiyalardan biridir. Sizə çətin və şərəfli işinizdə uğurlar arzu edirəm.

Diqqətinizə görə çox sağ olun.